

GRUODIS/
DECEMBER
2000

 **laiškai
lietuviams**

GYVASIS KALĖDŲ PRASMINGUMAS	361	Bruno Markaitis SJ
PASAULIO ATJAUNINIMAS	366	Algirdas Paliokas SJ
PO JUBILIEJAUS	369	Egidijus Šlepetys
GIMNAZIJA	370	Andrėja Androšiūnaitė
MANO VASARA	372	Grytė Suchovaitė
KĄ PASIIMSIME	374	Pranas Pučiliauskas
DVI DIDELĖS NOSYS	378	Bruno Markaitis SJ
T.J. DANYLOS TIKĖJIMAS	380	Vysk. J. Boruta SJ
RENKUOSI PARTNERĮ VISAM GYVENIMUI	384	Vanda Ibianska
KALBA	387	Red.
TĖVYNĖJE	388	Laima Krivickienė
ŠYPSULIAI	392	Red.
TRUMPAI	393	Juoz. M.
2000 METŲ LAIŠKŲ LIETUVIAMS TURINYS	394	Red.

Šis numeris iliustruotas nuotraukomis iš Vilniaus Jėzuitų
gimnazijos 430 m. minėjimo iškilmių.

Viršelio piešinys ir skyrių vinjetės- dail. Rasos Sutkutės.

Lietuviškas raidynas-Jono Bogutos.

LAIŠKAI LIETUVIAMS (LETTERS TO LITHUANIANS) (USPS 301-540) is published monthly except bimonthly July/August, for \$20.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Periodicals postage paid at Chicago, IL. POSTMASTER: Send address changes to Laiškai Lietuviams, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636-1098.

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

2000 / GRUODIS - DECEMBER / VOL. LI, NO. 12

GYVASIS KALĖDŲ PRASMINGUMAS

Bruno Markatītis SJ

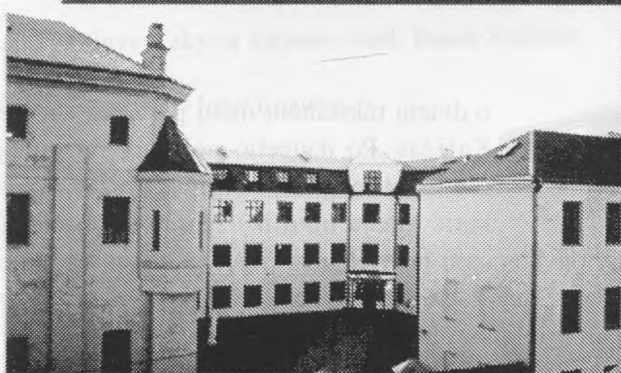
o dviejų tūkstančių metų pasaulis tebešvenčia Kalėdas. Po daugelio politinių revoliucijų ir drastiškų religinių reformų, po persekiojimų, kurie krauju mito ir užgesino evangeliškosios krikščionybės ugnį ne viename krašte, žmogus tebešvenčia Kalėdas. Daug kartų valstybinės teritorijos pasikeitė, keitėsi tautinės ir religinės formos, dinastijos mirė ir naujos gimė, bet pasaulis šventė Kalėdas. Net vulkaniniame karų įtūžime kartais nutildavo patrankos ir šautuvai, mirties ir naikinimo šmėkla pasitraukdavo momentui už nakties uždangos, kad žmogus galėtų švęsti Kalėdas.

Vilniaus jėzuitų gimnazija

430 (5)

jubiliejiniai
metai

Mums keliamas klausimas, kodėl mes po dviejų tūkstančių metų tebešvenčiame Kalėdas? Už mus atsakoma, kad Kalėdų Šventės atėjo pas mus iš slaptingųjų mįslingųjų Rytų. Sakoma, kad mūsų Kalėdos mini Dievo tapimą žmogumi, kad jos sveikina naujos gadynės saulėtekį. Bet ar ne tiesa, kad senovės mitologija ir religijų istorija pilna tokių ir panašių, dalykų, kur dievai tampa žmonėmis arba žmonės dievais?

Senovės religijose mes randame tariamų dievų įsikūnijimų žmonėse. Neminint iki mūsų dienų užsilikusį apraiškų, kaip Tibeto Dalai Lama, kaip tariami dievo Krišna įsikūnijimai macharadžose, Centrinėje Indijoje, arba, pvz., Baganda krašto žmonės, Centrinėje Afrikoje, tiki Nyanza ežero dievą, kuris kartais įsikūnijąs vyre arba moteryje. Iš kitos pusės, kartais žmogus "tapdavo" dievu. Egiptiečių Ozirio kultas, atrodo, bus geras pavyzdys, kaip kilnus ir humaniškas karalius Oziris žmonių buvo sudievinatas ir pradėtas garbinti.

Tūlas sako, kad mūsų Kalėdos yra ne kas kita, kaip romėnų Saturnalijos - Šviesos Šventė, kuri vėlesniais Imperijos laikais būdavo švenčiama gruodžio 17-23 dienomis. Kadangi tai buvo šviesos šventė, tai šventyklose, gatvėse ir namuose degė aukštos vaškinės žvakės, skelbiančios naujųjų metų pradžią ir šviesos pergalę prieš tamsą. Ta proga vergams būdavo grąžinama laisvė. Taigi šviesos ir laisvės šventė - dievo Saturno garbei.

Aišku, kad ankstyboji Krikščionybė adoptavo Saturnalijas - Šviesos ir Laisvės šventę - ir davė naują turinį, pašvęsdama ją gimusiam Kristui, kuris save vadino Pasaulio Šviesa ir Išganytoju. Žmogui įprasta pasiimti simbolį iš pilkos ir smulkios kasdienybės ir tuo simboliu išreikšti aukštesnį ir nekasdienišką dalyką. Juk dažnai dvasia duoda medžiagai turinį. Tokiu būdu, prasmingai, nors pagoniškai, apeigai galima duoti krikščioniškas turinys. Ir šioje vietoje

labai tinka retai girdimi žodžiai: "Misijų situacija labai palengvės, ir didelė našta bus nuimta nuo daugelio sąžinių, jei bus tvirtai įsitikinta, kad tai mūsų Dievas, kurį neaiškiai suvokia fetišų garbintojai, mūsų Dievas, išklausęs maldų, kurias kalba drebančios nekrikščionių ir našlių lūpos, kad tai mūsų Dievas, kuris priima tikėjimo psalmes, nors jos - ignorantiškame nuoširdume - skiriamos kitoms būtybėms" (Godfrey Phillips). Vadinas, ne taip jau svarbu, iš kur forma; tikrai svarbu, iš kur turinys, iš kur idėjos. Ir tuo tarpu galime tiek pasakyti, kad mes švenčiame Kalėdas ne dėl to, kad jų šventimo data ir kai kurios mintys, maždaug, sutampa su romėnų Saturnalijomis. Ir ne todėl, kad kai kurių senovės religijų mitologija kalba apie dievų įsikūnijimus žmonėse arba atvirkščiai. Po dviejų tūkstančių metų mes tebešvenčiame Kalėdas, nes jos mini Kristaus gimimą - istorinį, bet ne mitologinį Dievo įsikūnijimą žmogui. Ir čia mums kyla pats sunkiausias klausimas: kodėl mes turime atmesti senovės religijų pripažįstamus įsikūnijimus ir priimti Kristaus įsikūnijimą? Istorijoje mes randame daug asmenų, kurie savinosi dievybę arba skelbėsi esą Dievo siųsti. Štai - Buddha, Mohammed, Lao-tzu ir tt. Kodėl Kristui daryti išimtį?

Pirmiausia, žila senovė - tūkstančius metų prieš Kristaus gimimą - kalba apie Jo atėjimą. Ne tik Žydų istorija, bet taip pat Babiloniečių, Persų, Graikų ir Romėnų raštai mums liudija apie ateinantį Kristų. Senasis Testamentas - ir mes čia kalbame apie jį, kaip apie istorinį dokumentą - sako, kad du tūkstančiai metų prieš Kristaus gimimą gyveno žmogus, vardu Abraomas, vienos tautos galva, kuriame visos tautos bus palaimintos. Du tūkstančiai metų prieš Kristaus gimimą buvo pasakyta, kad Tas, kuris gims iš Abraomo tautos, Tas bus visų tautų laukiamasis. Prieš septynis šimtus metų - prieš Kristaus gimimą - buvo pasakyta, kad Jis gims Betliejuje. Septyni šimtai metų prieš Kristaus

**VJG mokiniai 430 m. sukakties proga, apsirengę ir pasipuošę
16 amž. kostiumais, vaidino tų laikų gyventojų gyvenimą ir papročius.**

gimimą buvo sakyta, kad Jis gims iš mergelės. “Mergelė pradės ir pagimdys sūnų, ir Jo vardas bus Emanuelis - Dievas su mumis”, Prieš septynis šimtus metų buvo pasakyta, kad Rytų Karaliai atneš Jam dovanų: aukso, smilkalų ir myros; kad Kristus keliaus į Egiptą ir gyvens Nazarete.

Prieš šešis šimtus metų buvo pasakyta, kad Kristus ateis tam tikru laiku - po karaliaus Kyro įsakymo atstatyti Jeruzalės sienas. Penki šimtai metų prieš Kristaus gimimą buvo pasakyta, kad Jo vardas bus Jėzus - Išganytojas. Net Jo charakterio bruožai buvo nusakyti: Jis bus labai geras, guosią prislėgtuosius, būsą savosios tautos atmestas. Ir mirties smulkmenos buvo išpranašautos: Jo kojos ir ramkos būsą pervertos, o Jo priešai mesią burtus dėl Jo rūbų,

bet nė vienas kaulas Jo kūne nebūsiąs sulaužytas. Tūkstantis metų prieš Kristaus gimimą buvo pasakyta, kad mirtyje Jo troškulį raminsią actu ir tulžimi. Šeši šimtai metų prieš Kristų buvo pasakyta, kad Jis įžengsiąs į dangų.

Senosios Žydų sinagogos buvo surinkusios 456 atskiras pranašystes, liečiančias Kristų. Dalis tų pranašysčių bus pasiekusios ir kitas tautas, ką liudija Tacitas, Svetonijus, Ciceronas, Eschilas ir kt. Greičiausiai ir Trys Išminčiai bus apskaičiavę Kristaus gimimo laiką pagal Danieliaus pranašystę, kai jis gyveno Persijoje penki šimtai metų prieš Kristaus gimimą.

Kristus yra vienintelis istorijoje, kurio atėjimas buvo išpranašautas ne viena dviprasmiška bei paviršutiniška bendrybe, bet eilę charakteringų specifikacijų, kurios tik Jam tinka. Apie

Budą, Mahometą, Lao-tzu - prieš jų pasirodymą žemėje - istorija nieko nežino.

Mes švenčiame Kalėdas, nes Dievas tapo žmogumi ir mūsų gyvenimui davė ne tik naują, bet žmogų tobulinantį ir išganantį turinį. Mes švenčiame Kalėdas, nes jos yra Dievo ir žmogaus susiartinimo šventė, dangaus ir žemės sužieduotuvės. Kalėdose atsiveria naujas kelias į naują gyvenimą.

Nors žmogus yra ribotas kūrinys, bet jis ilgisi begalybės. Sekant logiškąją vertybių tvarką, šis begalybės troškimas turėtų būti nukreiptas į begalinės prigimties Būtybę, į dvasią, kuri neturi ribų, į pasaulėžiūrą, kuri remiasi absoliutine begalybe.

Deja, žmogus neseka vertybių logikos. Trokšdamas begalybės, jis nusikreipia ne į dvasią, bet į medžiagą. Jį masina turtas, ir jis bando pasiekti begalybę medžiagos pertekliuje. Jam imponuoja garbė, ir joje jis ieško begalybės. Ji žavi ir traukia valdžia bei galia, ir jis ieško begalybės praktiškame ir konkrečiame valdžios turėjime ir naudojime.

Bet štai Dievas ateina pas žmogų ir nuo pirmos minutės žemėje rodo jam tikrąją vertybių tvarką. Jis gimsta tvarte, gimsta neturtingas. Keli proletarai ir keli galvijai - pirmieji ir rinktiniai Jo draugai ir palydovai. Jis gimsta bėgęs: dangaus ir žemės Sutvėrėjas bėga į tremtį nuo Erodo kareivių. Jis pasirenka ne Romos gubernatoriaus vietą ar Vyriausiojo Kunigo paausdotą kėdę, bet staliaus dirbtuvę. Jis - ne bankininkas ir ne milijonierius pirklys, bet dangiškasis Misionierius.

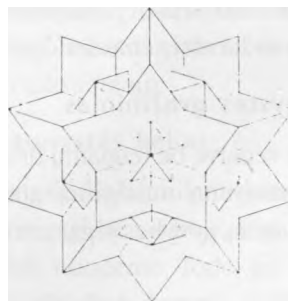
Velnias kartą Jį paėmė į aukšto kalno viršūnę ir parodė Jam visas pasaulio karalystes, jų valdžią ir garbę, bet Jis pasirinko kančios silpnybę ir kryžiaus gėdą, nes jose glūdėjo išganymas. Dangiškasis Misionierius - kaip daug kartų skelbė pranašai - turi būti pasaulio Išgelbėtojas ir žmogaus Atpirkėjas. Ir pasaulį Jis išgelbės, ir žmogų atpirks ne deimantais, ne

variu iš Soliamono kasyklų, ne auksu iš Jeruzalės Šventyklos izdo. Jis gelbės ir atpirks savo kūnu ir savo krauju, kurį Kalėdose gauna iš Mergelės.

Mes švenčiame Kalėdas, nes jose Kristus atstato logiškąją vertybių tvarką, dvasiai Jis gražina primatą. Ir pirmą kartą žmonijos Sacharoje atsiveria nesenkanti Oazė. Per tūkstančius metų tarp dangaus ir žemės buvo bedugnė praraja. Kalėdose Kristus pastato tiltą tarp Dievo ir žmogaus. Pirmą kartą klaidžioje naktyje sužimba Aušros Žvaigždė.

Kalėdose mes matome žmogaus dovanas Dievui: tvartą, Erodo kraujuotą kalaviją, Egipto tremtį, Nazareto dirbtuvę, acto bei tulžies butelį ir kryžių. Maža dvasios aristokratų grupė - piemenys ir išminčiai - sudėjo individualias, ne bendruomenes, dovanas, ir jos rėmėsi tikėjimu į amžinąjį Dievą Betliejaus Kūdikyje.

Mes švenčiame Kalėdas, pagarbindami dieviškąjį Kristų, kuris pradėjo naują erą naujame pasaulyje, kurį Jis pats sukūrė ir palaiko iki šiai dienai. Kalėdų Kristus yra Dievo dovana žmogui. Jis yra gyvasis Kalėdų prasingumas. Jis yra dangus žemėje, nesvarbu, ar žmogus gyventų tvarte, ar Baltuosiuose Rūmuose. Jis yra Dievas žmoguje per amžius. Štai kodėl mes švenčiame Kalėdas.

PASAULIO ATJAUNINIMAS

Algirdas Paliokas SJ

Modernių laikų modernūs teiginiai linkę mus suklaidinti. Informacijos priemonės vos ne kasdien skelbia naujoves, tyrimų rezultatus, naujus atradimus bei išradimus. Jie apima ne tik mokslo, technologijos, sveikatos, bet ir visas žmogaus gyvenimo, gamtos bei kosmoso sritis. Kiekviena naujovė yra lyg riba, atskirianti senąją dalykų padėtį nuo naujos. Mums atrodo, jog naujų dalykų apsuptyje, nuolatos praturtinami naujomis žiniomis, atsikratę senų požiūrių, ir patys tampame vis naujesniais, tarsi naujesniais žmonėmis. Tikrai vieno negalime suprasti: kodėl pasaulis nuo to netampa nė kiek geresnis? Kodėl žemėje nemažėja neteisingumas, skurdas, badas, karai, ligos, nelaimės ir t.t. Sutelktomis ir suvienytomis savo jėgomis bei panaudodama mokslo pasiekimus, šių laikų žmonija tikrai galėtų išspręsti daugelį tokių senų kaip žemė problemų. Ar ji nebandė spręsti? Ir dar kaip! Ne vien naujomis idėjomis, santvarkomis, įvairiais izmais bei pertvarkymais, bet ir revoliucijomis, trėmimais, karais ir pan. Po ciklopinų pastangų ir ašarų bei kraujo upių vis vien liko senos problemos, nes liko senas, tikrai moderniai senas žmogus.

Rojaus jaunystės gražinimas

Žmogaus senatvė be teigiamų bruožų turi ir neigiamų: sustingimą, nusilpimą, apribotas galimybes, gęstančią gyvybės jėgą, artėjančią kūno sunykimą.

Prieš 2000 m. žmonija buvo tikrai susenusi. Pagonių pasaulis pasižymėjo valdovų tironija, vergove, beširdiškumu, doroviniu sugedimu.

Izraelio tautos mokytojai buvo paskendę formalumuose ir daugybėje prigalvotų papročių. Buvo pamiršta kas būtina, o griežtai reikalaujama vykdyti kas nebūtina. Šis, senatvės simptomais apimtas, vos vegetuojantis pasaulis, turėjo sunykti.

Betliejuje gimė jėga “iš seno daranti nauja”. Iš ten ištryško jaunystės versmė per 20 amžių jau spėjusi pasklisti po visą pasaulį. Tada atsirado kelias į prarasto rojus, lyg į žmonijos, jaunystę. Dievo Sūnus, sutaikęs žmoniją su Tėvu, mus išaukštino iki rojus būsenos, padarydamas mus Dievo vaikais.

Ar mes jau rojuje? Deja, gana toli nuo jo. Kodėl? Pirmieji tėvai savo klusnumu galėjo lengvai pereiti į dangiškąjį rojų. Kiekvienas žemės žmogus klusnumu Dievui iš žemės gali patekti į dvasinį rojų, Kristaus pavadintą Dievo Karalystę žemėje. Kelias, galimybės, pagalba - viskas yra duota. Keliaudami nuo pat vaikystės turime milijonus kartų rinktis: už ar prieš. Mūsų pasirinkimų kryptys ir jų atskiros sumos apsprendžia šiandien mūsų vietą tame kelyje ir likusį atstumą iki tikslo.

Jaunystė senatvėje

Ar tikrai yra jaunas tas, kuris jaunas amžiumi? Nebūtinai. Štai jaunuolis, pažįstantis visa, kas taip sena: jis moka lengviausiu keliu tenkinti savo aistras, panaudoti ir blogiausias priemones savo tikslo pasiekimui, nesiskaityti nei su artimu, nei su Dievu. Arba jaunuolė, “pavargusi nuo gyvenimo”, atsigaivinimo ieškanti narkotikuose ir bandanti laimę sutikti laisvos meilės labirintuose. Jaunystės nematome tokio jaunimo

išdidžiame pasipūtime, artimą užgaunančiose ambicijose, savanaudiškume, egocentrizme ir t.t.

Priešingai, ar jūsų nežavi senyvo amžiaus orumas, išmintis, artimo supratimas, atjauta ir tokia visų dorybių branda, kad su tokiu žmogumi traukia kuo ilgiau būti ir vėl kuo greičiau su juo susitikti. Ar nepastebėjote, kiek jie turi jaunatviškų planų ir energijos? Kaip jie stengiasi ne tik padėti kitiems, bet ir gyventi dėl kitų. Jaunystė visada užburia ir traukia. Dievas yra amžinoje jaunystėje. Jaunystė - meilės amžius. O kokia graži subrendusi savęs atsižadanti ir besiaukojanti meilė!

Nuodėmė sendina

Kaip žmonija pradėjo senėti? Nuo pirmosios nuodėmės rojuje, per milijardus nuodėmių augančioje ir besiplečiančioje žmonijoje.

Lengva nuodėmė nusilpnina, sunki nuodėmė sustabdo žmogaus dvasinį augimą, vystymąsi ir pakenkia derliui. Aišku, žmogus - ne angelas. Nuodėmė kaip neišvengiamybė persekioja jį. Gelbsti Bažnyčia. Žmogus net ir gimsta senas: su gimtąja nuodėme. Jį padaro jaunu krikšto sakramentas. Tačiau po jo žmoguje tūkstančiais kartų prabunda nuodėmės senatvės ilgesys ir nuožmiai persekioja pagundos. Todėl žmogus daugelį kartų vis atkrenta. Bažnyčia siūlo kuo dažniau naudotis dvasią atjauninančiu susitaikinimo sakramentu.

Visas žemės laikas skirtas išauginti ir subrandinti šimteriopą derlių. Nuodėmėse praleistas laikas ne tik nebrandina, bet pakenkia, lyg pastumia atgal. Nuodėmės senatvėje žmogaus dvasia sustingsta nepajėgume gėriui, ir į ją jau nebegali patekti dieviškojo gyvenimo srovė, negali žmoguje veikti Šventoji Dvasia. Tuomet dvasinis gėris, malda, Bažnyčia, Dievas visiškai netenka tokiam žmogui paklausos. Jam net ir tikėjimo tema tampa iš visų pati nuobodžiausia, nemėgstama ir nepageidautina.

Dvasinė jaunystė neįgyjama be pastangų.

Reikia prisiversti palikti nuodėmės viliones, stoti į savo ir Dievo teisumą, kad galėtum iš nuodėmės sąstingio pereiti į veržlų atgimdančios jaunystės kelią.

Nauja pradžia žmonijos istorijoje

Pirmoji pradžia - tai rojaus ir žmogaus sukūrimas. Naujoji pradžia - žmogaus atpirkimas ir rojaus atstatymas (deja, tik galimybėje).

Mūsų modernų pasaulį neįmanoma įtikinti, jog pasaulio išgelbėjimas iš neteisybės, prierastos, ašarų, kraujo... yra galimas, kad gelbėjimo teoriją paskelbė suaugusiu tapęs Betliejaus Kūdikis, kad nuo pirmųjų Kalėdų prasidėjo mūsų žemėje iš esmės naujas gyvenimas. Ar galima įtikinti pasaulį valdančiuosius, kad visi moderniojo amžiaus pasiekimai blogose rankose atneš blogį, kad reikia ne vadinančių save krikščionimis žmonių, bet gyvenančių Kristaus dvasia žmonių pasaulio pagydimui. Tik šių pastarųjų rankose mokslo ir technologijos pasiekimai tarnaus gėriui ir žmonių labui. Kol žmogus, laiką save pasaulio viešpačiu, nenusiленks Visatos Viešpačiui, tol pasaulis buvo ir liks senas, žaizdotas, besikankinantis ir nežinąs, kaip iš šio liūno išbristi.

Kristus atnešė Džiugiąją Naujieną apie naują žmogų ir naują pasaulį. Jis atskleidė amžinos jaunystės paslaptį, visus pašaukė tapti Dievo vaikais ir davė gaires naujam gyvenimui. Kalėdos mums kalba apie Naują Karalystę - žemėje ir žmoguje. Todėl supraskime, kodėl Bažnyčia prieš šventes pakviečia pasinaudoti atjauninimo sakramentu.

Dvasinės jaunystės kelias

Kokie pagrindiniai reikalavimai jaunystei?

Pirmoji nuodėmė visatoje, angelų padaryta, buvo puikybės nuodėmė. Todėl jai reikia priešpastatyti pagrindinę dorybę - nuolankumą. Kurį iš dorybių Kristus įsakmiai pabrėžė? “Mokykitės iš manęs, nes aš romus ir nuolankios širdies...” (Mt 11,29).

**Erdvioje Šv. Kazimiero bažnyčioje per iškilingas
pamaldas ir didelį, ir mažį vos susitalpinio.**

Kiek daug reikia nuolankumo, kad amžinai blogiu susigundantis žmogus persiauklėtų į Dievo dvasios pilną žmogų. Ar šiuo požiūriu mums reikia daug ar mažai pasikeisti? "Jeigu neatsiversite ir nepasidarysite kaip vaikai, neįeisite į dangaus karalystę. Taigi, kas laikys save mažu, kaip šis vaikas, tas bus didžiausias dangaus karalystėje" (Mt 18,3-4). Kokie priešingi žmogaus troškimai šiems Kristaus pamokymams bei kojų plovimo pavyzdžiai.

Sakoma, kad iš rojaus liko žemei tyros kūdikio akys. Dvasinei jaunystei reikalingas tyrumas, t.y. laisvė nuo visų nuodėmių. Gailestis ir malonė naikina susitepusius ir padeda tapti nauju žmogumi. Kristus užtikrina: "Palaiminti tyraširdžiai; jie regės Dievą" (Mt 5,8).

Tačiau viską vainikuoja meilė. Dievo meilė mums ir mūsų atsakomoji - Dievui pakeičia mus ir padaro naujais žmonėmis. Kaip lengva praktikuoti meilę Dievui: Jis kasdien sukiojasi apie mus jos prašydamas. Tiesa, Jis labai gerai

užsimaskavęs kiekviename mūsų artimame. Ar atpažinsime Jį, ar parodysime meilę Jam? "Iš tiesų sakau jums, kiek kartu tai padarėte vienam iš mažiausiųjų brolių, man padarėte" (Mt 25,40). Nemeluokime sau. Dievą mylėti nėra sunku. Jis per daug arti, kad negalėtume Jį pasiekti savo mintimis, žodžiais ir veiksmais.

Nuolankumas, tyrumas ir meilė sparčiai veda Kristaus nutiestuoju keliu į žmogiškos būties pilnatvę. Taip tampame naujais žmonėmis, naujai matome ne tik Dievą, bet ir mus apsupančią laikinąją šios žemės tikrovę. Naujai sprendžiame, naujai viską vertiname, nes Dievo artuma ne tik persmelkia mus, bet ir pakeičia mūsų požiūrius. Naujosios Dievo įžvalgos, dvasios gelmes paliečiančios Dievo patirtys ir vis stipriau įsiliepsnojanti Dievo meilė tokiu laipsniu pagauna žmogaus dvasią, jog ji tarsi atsiskiria nuo žemės, tampa nepaveiki žemiškumui ir pradeda gyventi rojaus gyvenimą žemėje.

Po jubiliejaus

Egidijus Šlepetys,
IV klasės mokinys

30(5) metų gimnazijos jubiliejaus prisiminimas dar ilgai kutsens mūsų širdis. Tai jau antras įvykis šiais mokslo metais, kai man prieš akis iškilo aliuzija į gimnazijos vienybę (pirmasis buvo pergalė prieš Jugoslaviją). Ir jeigu pirmojoje šventėje mes buvome tik stebėtojai, gniaužą kumščius, iškėlę du pirštus į dangų, tai antroji mums atvėrė platesnius horizontus: istorija, Europa, Ignacas Lojola, barokas, architektūra, dailė, teatras, mokslas, muzika, giesmė, galų gale gimnazijos ir Lietuvos himnai - visa tai tik kelios detalės, kurių, manau, kiekvienas galėtų, išvardinti daug daugiau. Nors ir nesitikiu, kad kas nors kaip sąmokslininkas pritars mano mintims, vis dėlto lenkiu prieš kiekvieną iš Jūsų savo dar nespėjusią pražilti galvą ir dėkoju: "Ačiū Jums, Žmonės, ačiū!"

Gimnazijos jubiliejaus šventimas ir žaismingas anų laikų modeliavimas man nekėlė netikro sentimentalus žavesio, bet greičiau suteikė supratimo apie tam tikras vertybes. Ne žodžiais, bet darbais mes sau ir kitiems įrodėme, kad esame Europos dalis, kad prieš 430 metų jėzuitų į Lietuvą atneštas švietimas gyvas šiandien, kad Lietuva turi šansą tapti ES nare. Jubiliejaus dieną pajutau dėkingumą ir pasididžiavimą, kad mokausi Vilniaus jėzuitų gimnazijoje. Manau, jėzuitų auklyba kaip tik orientuota į kultūriškai ir dvasiškai modernios Europos žmogų. Čia galbūt daug kam kyla noras paprieštarauti, griauti per šimtmečius nusistovėjusių ugdymo tikslų nuostatas. Tačiau taip nederėtų elgtis, tai tik parodytų mūsų primityvumą, išsišokimą be rimto pagrindo.

Mūsų karta dar ne iki galo susiformavusi, dažnai linkusi į ekstremus, daug ko nežinanti ir persekiojama prieštarinių idėjų ir jausmų. Taip turbūt bus visada - dėl to neverta pykti ar smerkti. Tačiau savyje ir gimnazijos drauguose jau pastebiu "gerų ženklų" pasirodymą. Mes nē nepajuntame, kaip gimnazijos aplinka, renginiai, šv. Mišios, stovykla, literatūros, muzikos ir visos kitos pamokos, nuoširdūs mokytojai mūmyse pažadina polinkį į grožį, klasiką, galų gale romantizmą. Viskas pinasi į didelį minčių ir jausmų tinklą. Mes turime giliai užslėptą, bet iškylantį polinkį į humanitarinius mokslus, norą įveikti ir sunkiausius tiksliųjų mokslų labirintus, ir kiekvienas teisingai išspręstas uždavinys, sėkmingai parašyta literatūros kūrinio analizė mums atneša džiaugsmą ir dvasios ramybę. Kartu mes esame rokeriai, metalistai, džiazomylėtojai. Su pakylėjimu einame gimnazijos koridoriais, menančiais didžią praeitį ir nejučiomis užtraukiame liaudies dainą ar ištrauką iš lietuviškos operos.

Sunku beaprepti gimnazijos jubiliejaus šventės formas ir spalvas. Tikiuosi, gerasis skaitytojas nebus per daug kritiškas, jei nepaminsiu jam kilusių asociacijų. Viena aišku - gimnazijos šventė turėtų mūmyse uždegti ryžtą sukurti kažką vertingo, kad 500-aisiais gimnazijos jubiliejaus metais, kai tikriausiai bus peržengtos technologijų ribos, žmonės ar ateiviai galėtų kompiuteriais (jeigu jie taip dar vadinsis) modeliuoti šią mūsų dabartį, joje atrasti vertingų dalykų ir tęsti jėzuitų tradicijas.

Gimnazija - mano antrieji namai

Andrėja Androšiūnaitė, 7a kl.

Gimnaziją lankau jau trejus metus. Pirmosiomis dienomis buvo nedrąsu. Žinojau, kad čia mokytis bus sunkiau, o ir tvarka griežtesnė. Bet kiekvieną rytą mane padrąsindavo angelo, stovinčio mokyklos kiemelyje, veidas. Jis nuraminavo mane ir suteikdavo pasitikėjimo. Mokykla atrodė didelė. Iš tikrųjų, palyginus su buvusiąja, gimnazija yra kaip milžinė prieš nykštukę. Tačiau dabar koridoriai, kurie pirmomis dienomis atrodė lyg painūs labirintai, tapo pažįstami kaip penki pirštai. Didžiąją dienos dalį praleidžiu gimnazijoje, todėl ji man kaip antrieji namai: klasė - mano kambarys, klasės draugai - šeima, mokytojai - kaip tėvai. Ir aš visai patenkinta šiais mano antraisiais namais - žymiai didesniais, triukšmingesniais, bet vis tiek labai mieliais.

Kiekvieną rytą vos įžengusią pro mokyklos vartus mane pasitinka balta kaip sniegas angelo skulptūra, gelsvas pastatas raudonu stogu, su daugybe langų ir durimis, virš kurių parašyta: *Vilniaus jėzuitų gimnazija*. Kasdien aš pro tas duris įeinu ir išeinu begalę kartų ir žinau, kol mokysiuos čia, jos niekada nebus man užrakintos. Užlipu laiptais. Tokiais ilgais ilgais. Kaip būtų gerai, kad nereikėtų ropštis į trečią aukštą! Visur baltos sienos... Galvojate, kad nuobodu? Jūs klystate. Geriau įsižiūrėję pamatytumėte, kad kiekvieną sieną puošia stendas, paveikslas ar langas ir durys. Kiekvienas kampas čia savas. Iki skausmo pažįstamas.

Klasėje mane pasitinka vis tie patys veidai - draugiški ir pikti, paniurę ir laimingi. Lyg galybė nuotaikų ir spalvų, susipynusių tarpusavyje.

Visą dieną, jie mane lydi. Žinau, kad taip bus ir rytą, ir poryt. Ir tai toli gražu nenusibosta.

Lygiai aštuntą valandą suskamba skambutis. Jis toks garsus ir čiažus, kad net ausys plyšta. Jam suskambus, neišsisuksi nuo minties, kad jau naujos mokslo metų dienos pradžia. Pirmą pamoką dažniausiai prasideda vienodai: ateina piktas arba linksmas mokytojas, atsisėda į savo kėdę, atsiverčia dienyną, pilną gerų ir blogų pažymių, patikrina, ko šiandien klasėje nėra. Po to - kraupusis namų darbų tikrinimas ir galiausiai naujos pamokos mokymasis. Pagaliau, kai jau laimingai (arba ne) praeina pamoka, visų laukia dešimt minučių laimės. Pertraukos metu mokykla tiesiog gaudžia. Tik ne taip garsiai kaip kitose mokyklose. Visuotiniame šurmuly gali pailsėti nuo tylos, vyraujančios pamokos metu. Po pertraukos vėl laukia kankinanti pamoka, po to pertrauka ir taip tęsiasi iki popiečio. Paskutinės pamokos metu mieliausias garsas, kurį tik galima išgirsti, yra skambutis, pranešantis, kad diena mokykloje jau baigta. Apsidžiaugiu ir kuo greičiau dumių namo. Atrodo, kad į mokyklą galėčiau visai neiti, o vakare jau pasiilgstu klasės draugų, savo suolo, nors ir prirašinėto. Kartais net ir mokytojų. Tik nesistebėkite - jų mūsų gimnazijoje yra ir gerų, draugiškų.

Tikriausiai nėra nė vienos mokyklos, kur neatsirastų bambančių mokytojų. Ne išimtis ir gimnazija. Tik joje tokių žmonių yra žymiai mažiau. Dažnai nuo mokytojo priklauso, ar patinka dalykas, kurį jis dėsto. Jei žinios perteikiamos įdomiai, su intriguojančiomis smulkmenomis, visa klasė sėdės "ausis pastačiusi".

Sukaktuvinės šventės dalyviai, mokiniai, tėvai ir svečiai, baigę iškilingą eiseną į gimnaziją, susirinkę mokyklos kieme, dalyvauja dail. Kmieliausko sukurto fontano palaiminime.

Manau, kad visi mokytojai stengiasi kuo įdomiau vesti pamoką ir išmokyti mus dėstomo dalyko. Esu dėkinga mūsų mokyklos pedagogams už žinias, kurias jie mums perduoda, už kantrybę ir pastangas mus mokant, už įdomias užduotis ir ilgas valandas, praleistas taisant mūsų kontrolinius darbus, testus ar rašinius.

Manau, kad mūsų gimnazija yra skirta ne tik mokyti, bet ir ugdyti gerąsias savybes. Kiekvienais metais mokykloje yra rengiami renginiai, kurių metu gaunami pinigai paaukojami labdaros organizacijoms, padedančioms žmonėms. Gera prisidėti prie pagalbos kitiems ir jausti, kaip kažkam suteiki laimę, pagalbą, viltį.

Nors gimnazijoje esu tik trejus metus, bet aš jau pasikeičiau. Labiau suprantu ir atjaučiu žmones. Vienas iš gimnazijos tikslų - išugdyti

mus gerais krikščionimis. Lankant šią mokyklą, Dievas tapo artimesnis. Anksčiau, dar prieš įstojant, mišios man atrodydavo nuobodžios. Dabar suprantu, kad neįstengdavau suprasti gilesnės mišių metu tariamų žodžių reikšmės, įsigilinti į juos. Tikiuosi, kad gimnazija padės įgyti daug gerų savybių.

Dauguma mano bendraamžių, kurie moko- si kitose mokyklose, mano, kad mūsų gimnazi- joje yra labai griežta tvarka, kuri suvaržo žmogų. Mano manymu, čia keliama didesni reikalavimai negu kitose mokyklose ir mokytis sunkiau, bet vis dėlto verta stengtis. Aš jau įpratau mokytis gimnazijoje. Man jau įprasta tokia tvarka, kuri yra šioje mokykloje. Gimnazi- ja man yra brangi. Brangi, kaip antrieji namai.

MANO VASARA

Grytė Suchovaitė, 7a kl.

Šią vasarą keliavau daug. Pabuvojau ir užsienyje, ir keliuose gražuose Lietuvos miesteliuose, tačiau... Ar žinote, kur man patiko labiausiai? Ogi kaime, pas močiutę. Jums tikriausiai iškilis klausimas, kodėl būtent ten? Juk mačiau tiek daug gražių vietų! Kaime nėra nei jūros, nei gražių pastatų. Tai kas tada ten ypatinga? Tikriausiai senelės meilė ir šiluma. Ji atstoja viską viską, kas yra gražu. Močiutės gerumas - neaprepiamas. Tarsi ta jūra, prie kurios buvau vasarą.

Atvykstu į kaimą. Visi manęs jau seniai laukia. Močiutė, kaip visą laiką, pripirkusi galybę saldumynų. Ji apkabina mane ir sako, kad užaugau labai didelė. Senelis neatsilikdamas praneša naujieną: atsirado trys maži kačiukai. Labai apsidžiaugiau. Mane pasitinka ne tik seneliai. Šiltnamiečių liežuvių iškišę, letenėles duoda mano mylimi šuneliai Reksas ir Meškis. Abu nepasidalija, kuris pirmiau pasisveikins. Didieji šunys pririšti, todėl negali atbėgti pas mane. Jie loja ir bando atitrūkti nuo grandinės. Ant kalno linguoja berželiai. Tikriausiai jie mane sveikina, o gal ir pyksta. Juk nuskinu visas gėles ir nurenku visas uogas, augančias aplink juos.

Pasisveikinusi nubėgu į nedidelį, bet labai mielą senelių namą. Pasidedu savo daiktus, kurių tikrai nemažai. Ką jau padarysi, kad nemoku išsirinkti svarbiausių daiktų. Viskas man atrodo reikalinga. Taigi aš išbėgu į lauką. Pirmiausiai lekiu aplankyti visų gyvulėlių. Einu pasižiūrėti mažųjų kačiukų. Jau matau du besi-

kaitinančius prieš saulę. Abu susigūžę, jog labiau primena ne katinus, o pūkų kamuolėlius. Bet kurgi trečiasis mažylis? Niekur jo nematau. Staiga išgirstu gailų kniaukimą. Iš kur jis galėtų sklisti? Žvilgteliu į stalo pusę ir pamatau vargšą kačiuką, bandantį nultipti. Jam niekaip nesiseka. Paimu šitą švelnų pūkutį į rankas ir nuleidžiu ant žemės. Jo širdelė taip smarkiai spurda, kad atrodo, jog ji guli mano delne. Atsidūręs ant žolės katinėlis meiliai pažiūri į mane ir kniauktelį. Tarsi "ačiū" sakydamas. Taip smagu pasidaryti kažkam padėjus. Tai buvo nedidelis, tačiau geras darbas.

Močiutė ruošiasi šerti šunis. Aš, žinoma, pasisiūliau jai padėti. Močiutė jau sena ir jai sunku viską daryti pačiai. Šunų kaime labai daug. Man jie visi patinka. Ypač kai atnešu jiems ėstį. Tada šunys ima šokinėti apie mane ant užpakalinių kojų ir meiliai urgzti. Kad ir kiek juos maitintum - visada alkani! Vakare močiutė eina melžti karvės. Aš žingsniuojau kartu, kad paskui padėčiau panešti pieną. Toji karvutė tokia miela! Ji nedidelė ir labai graži. Kai stoviu šalia, žiūri į mane savo didelėmis liūdnomis akimis ir mirksi milžiniškomis blakstienomis. Toliau ganosi arklys. Jis irgi gražus, tačiau išdidus ir piktas. Prie savęs beveik nieko neprisileidžia. Pradedu temti. Močiutė, atlikusi paskutinius darbus, skuba namo. Aš irgi neatsilieku. Abu seneliai susėda kambaryje ir šnekasi. Girdžiu, kaip močiutė džiaugiasi, jog aš einu į Vilniaus jėzuitų gimnaziją, o ne į kokią kitą mokyklą. Senelis taip pat pritaria. Argi ne-

Su Lietuvos ir VJG vėliavomis budėjome garbingiausioje vietoje - šalia centrinio altoriaus

smagu, kad mokausi tikrai puikioje mokykloje? Net seneliams patinka!

Staiga kažkas atšlepsi grindimis. Tai mano brolis. Buvau visai jį pamiršusi. Močiutė iškart supranta, ko brolis atėjo. Jis nori, kad paskaitytų pasaką prieš miegą. Močiutė tuoj pat pakyla pas brolių, o mes su seneliu liekame vieni. Pasėdime kiek laiko. Dar girdžiu kaip močiutė seka pasaką, tačiau akys pačios merkiasi, ir aš užmiegu.

Ryte mane pažadina gaidys. Begėdis! Dar taip anksti, o jis jau gieda. Kadangi pabudau, tai nėra ko kambaryje tysoti. Apsirengiu kuo šil-

čiau, nes ryte šaltoka. Nubėgu pas močiutę į virtuvę. Ji ten kūrena krosnį ir ruošiasi gaminti pusryčius. Močiutė džiaugiasi, mane matydama. Prašo papasakoti, kaip sekasi mokykloje. Man patinka sėdėti priešais besikūrenančią krosnį ir klausyti, kaip spragsi malkos. Nuo žiūrėjimo į ugnį net akys įskausta.

Ima švisti. Jau ir šilčiau pasidarė. Močiutė bėgioja iš vieno kampo į kitą, tvarkosi. Juk šiandien atvažiuoja tėvai manęs ir brolio pasiimti. Aš kiek galėdama padedu senelei, nors ji ir sako, kad susitvarkys pati.

Prieš išvažiuodama dar nueinu pavaikščioti į sodą. Ten tylu ir ramu. Viena zylutė kažką čypsi. Saulė kepina pro medžių lapus praskverbusiais spindulėliais. Tuo tarpu vėjelis plevendamas švelniai gaivina visus sušilusius. Burnt! Mane išgąsdina šis garsas. Tačiau greitai pamatau, jog tai tik obuolys, nukritęs nuo medžio.

Tylą pertraukia variklio burzgimas. Atvažiuoja mano tėvai. Pasiilgau ir jų, ir mokyklos, bet... Man taip gera kaime! Norisi būti dar ir dar truputį. Bet tėvai jau laukia manęs. Paeinu takeliu ir matau juos. Tada pagalvoju, jog visgi pasiilgau namų ir puolu tekina. Močiutė šypsosi. Tarsi galvoja: "Tai jau pasiilgai tėvų". Atsisveikinusi su visais, pasiimu daiktus ir sėdu į automobilį. Suprantu, jog greitai vėl atvažiuosiu į kaimą, ir nėra čia ko liūdėti.

Dabar mano mintys sukasi tik apie mokyklą...

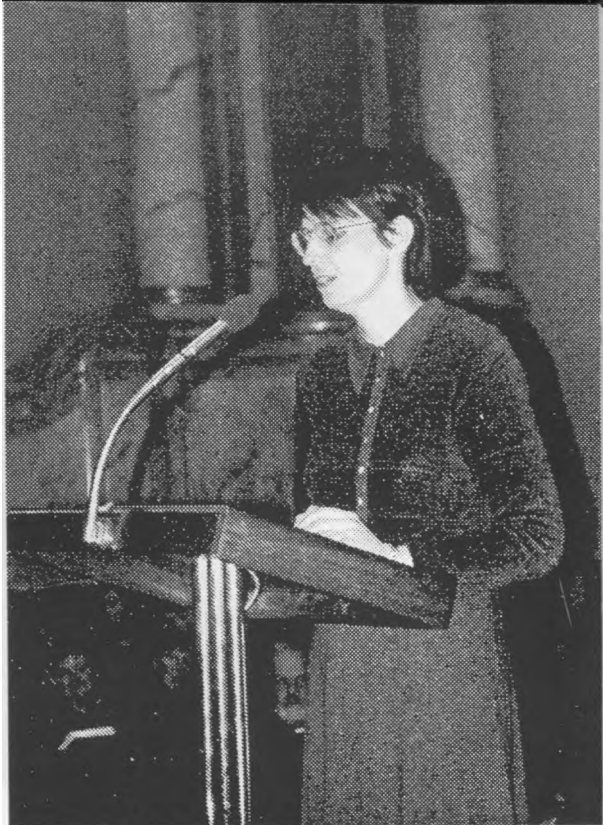
KĄ PASIMSIME IR KĄ PALIKSIME

Pranas Pučiliauskas

Tūkstantmetis - tai orus ir išdidus žodis. Toks todėl, kad jame telpa reikšmingi žmonijos pasiekimų bei atradimų laimėjimai, jame telpa pažangos ir progreso ryškūs rezultatai, jame nuolat trykšta nesibaigianti ir neišsenkanti žmogiškosios kūrybos energija. Besibaigiantis tūkstantmetis ypač ženklus savo beveik stebuklams prilygstantiems technikos laimėjimams, aukštos civilizacijos pasiekimais. Žinom, ką reiškia telegrafo, telefono ir radijo išradimai. Žinom, ką reiškia mobilūs telefonai ir kiti radijo technikos ryšiai. Žinom, ką reiškia povandeniniai laivai, garso greitį viršijantys lėktuvai, raketų skrydžiai, mechanizuoti bei automatizuoti gamybiniai procesai, kompiuterių eros gimimas. O ką jau bekalbėti apie žmogaus išsilaipinimą mėnulyje, apie daugkartinius erdvėlaivių skrydžius aplink žemę, apie skverbimąsi į kitas visatos planetas (zondų pasiuntimas). Žmogaus proto prisilytėjimas jaučiamas visose žmogų supančiose srityse. Kelia nuostabą naujų technologijų sukūrimas sveikatos apsaugos srityje: diagnostikos aparatūros, aparatūros, palaikančios žmogaus gyvybingumą sudėtingų operacijų metu, naujų, žymiai tobulesnių instrumentų išradimai. Kur tik bepasireikštų žmogaus veikla, ten būtinai pasireiškia ir tos veiklos tobulinimo procesai. Suprantama, ne visus žmogiškosios veiklos rezultatus žmogus gali pamatyti paprasta akimi. Vizuoliai nesunku stebėti kylančius šimtaaukščius dangoraižius, sunkios pramonės gaminius; sudėtingas gamybines įrangas, mašinas, susisiekimo priemones - lėktuvus, laivus, garvežius, automobilius ir kt.

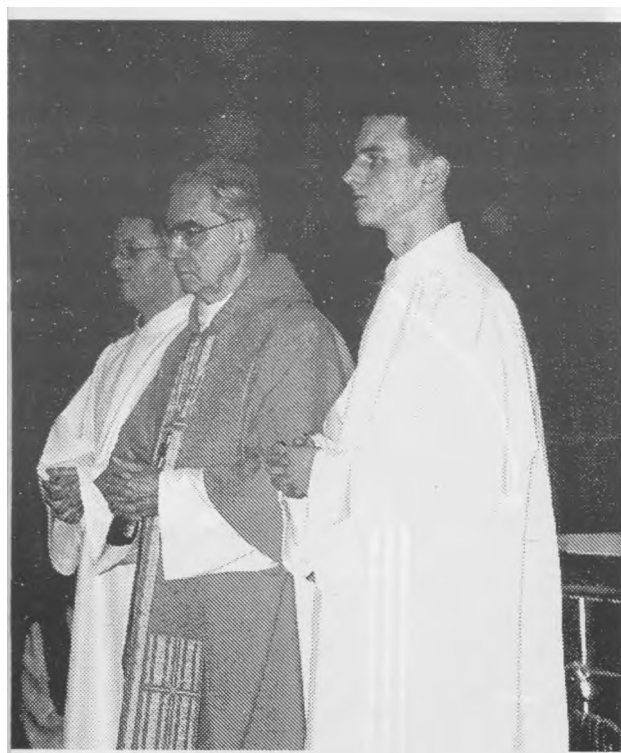
Tačiau daug sunkiau įsiskverbti į fizikų, chemikų, biologų atradimus. Kas užginčys atominės energijos pajungimo žmogaus tikslams svarbą, kas paneigs antibiotikų reikšmę kovai su gyvų organizmų ligomis? O kur dar šių atradimų paslaugos valstybių gynybiniams interesams? Sunku būtų ir beišvardinti (kad ir esminius) žmogiškosios veiklos paskirų sričių pasiekimus, kuriais mūsų tūkstantmetis pagrįstai negalėtų nesidžiaugti ir perduoti kitam tūkstantmečiui pažangos ir progreso tęstinumą, kūrybinio užmojo entuziazmą, gėrio kūrimo troškimą, tobulėjimo aistrą. Sunku būtų ir įsivaizduoti, kiek toli žmogus būtų pažengęs į priekį, panaudodams savo kūrybinį potencialą gėrio siekimo ir kūrimo srityje, jei ne piktybiniai ir piktavališki žmogaus kėsmai savo egoizmui patenkinti. Deja. Savo kūrybines galias žmogus sumanė panaudoti ne tik statybai, gėrio kūrimui, bet ir griovimo, niokojimo tikslams. Žmogus, valstybės įsigeidė pavergti kitą žmogų, kitą valstybę. Žmogus įsigeidžia pasisavinti tai, kas jam nepriklauso. Žmogus žūtbut, nesiškaičdamas su priemonėmis, siekia savo egoistinių tikslų, siekia ekspansijos. Savo tikslams pateisinti žmogus sukuria ir atitinkamas ideologijas. (Vokietijoje Hitleris - nacizmą, Tarybų Sąjungoje Leninas, Stalinas - komunizmą). Šių ideologijų pagrindu buvo siekiama pavergti tautas ir užvaldyti pasaulį. Sumaištis tarptautiniu mastu buvo akivaizdi. Iš čia pavergimo ir išsilaisvinimo karai, iš čia žmogaus teisių trypimas, teisingumo išžaginimas. Smurtas, prievarta vis aukščiau kėlė savo galvas ir skaičiavo esamas ir

būsimas aukas. Apie padorumą nebuvo nė kalbos, gėdos jausmas buvo užšaldytas. Sąžinės balsas nuslopintas ir užgniaužtas. Apie garbę ir orumą apskirtai nebuvo kalbama (viešose institucijose). Tokioje terpėje atsirado puiki dirva įvairaus plauko avantiūristams, prisitaikeliams, parsidavėliams, juodošiams. Tokių gretos nuolat didėjo. Jų nešamos nelaimės - taip pat. Atrodė, jog pasaulis garma į pražūtingą prarają ir kad jokio išsigelbėjimo niekas duoti nežada ir kad jo nėra. Visi padorūs žmonės (o jų dauguma) žinojo visų nelaimių priežastis, žinojo, kas dėl ko kaltas. Tačiau vieno žinojimo buvo maža. Reikėjo jėgos jį paremti. Ir toji jėga netikėtai atsirado. Ne be reikalo sakoma, kad nežinomi Viešpaties keliai. Ir štai, mūsų tūkstantmetyje, toje tarptautinių santykių suirutėje ir painiavoje staiga sužiba nauja, ryški vilties žvaigždė. Tai - Suvienytųjų Tautų Organizacija - SNO. Jos atsiradimas - tai tautų išsigelbėjimas bei tironų ir despotų nuvainikavimas. Kad SNO žodis būtų svarus ir autoritetingas, jį privalėjo remtis ir fizine jėga. Ir tokia jėga buvo sukurta. Tai - NATO. Su šiomis struktūromis nebuvo galima nesisikaityti, nes jos reiškė pasaulio tautų valią ir stovėjo tautų taikos sargyboje. Diktatoriai ir visokių valdžių uzurpatoriai pradėjo nejaukiai jaustis, nes SNO ir NATO ryžtingai pasisakė ir pasisako, kovojo ir tebekovoja už tautų laisves, demokratiją, už žmogaus teises bei teisingumą. Teisingumo siekinačios ir laisvę mylinčios pasaulio tautos gali tik pasidžiaugti, kad galingiausia pasaulio valstybė - JAV ypač principingai ir ryžtingai reiškiasi SNO ir NATO veikloje. Tenka tik apgailestauti, kad dar ir šiandien, šaltajam karui jau pasibaigus, dar yra pasaulyje jėgų, kurioms SNO ir NATO pozicija kelia įtūžį ir nervinį susierzinimą. Tos jėgos JAV traktuoja kaip pasaulio tautų žandarą ir tramdytoją, siekiantį tautas pajungti tik JAV interesams. Tačiau šiandien tautas suklaidinti ne taip paprasta. Jos gerai suvokia, kad pasikliauti galima tik SNO,

Vaiva Vėbraitė, Švietimo viceministrė, sveikina Vilniaus Jėzuitų gimnazijos mokinius, tėvus ir mokytojus 430 m. sukakties proga.

nes tik ji yra tautų buvimo atrama ir egzistencijos garantas. SNO nuolat budi visuotinės taikos sargyboje. Ji akylai stebi, kad brutaliųjų jėgų nepanaudotų masinio naikinimo priemonių - branduolinių užtaisų pasaulio suardymo ar visiško jo sugriovimo, sunaikinimo tikslais, vadovaudamosios vien savo nevaldomosiomis ambicijomis. Todėl visiškai suprantama, kad SNO ir NATO struktūros ir sekančiame tūkstantmetyje privalo dominuoti mūsų gyvenime, privalo likti mūsų patikimomis palydovėmis. Į naująją laiko atkarpą privalome įžengti kaip sąmoningi pasaulio piliečiai, pakankamai susipažinę su istorijos pamokomis ir praeities klaidomis. Tokios kategorijos, kaip teisingumas, istorinė tiesa, nuomonių pliuralizmas, oponento gerbimas į trečiąjį tūkstantmetį privalo būti įvestos su visu iškilmingumu bei pabrėžtu dė-

Arkiv. A.J. Bačkis aukoja Mišias VJG 430 m. sukakties proga.

mesiu. Jos neprivalo būti įsileistos pažeistos, suvargintos ar nepilnavertės, nes tokios vėl gimdys nesantaiką, konfliktus, revoliucijas, naujus karus, pralies naujos kraujo upes. Minėtos kategorijos visu žmogiškojo didingumo spindesiu ir atsakingumu privalo įsitvirtinti visose žmoniškųjų santykių veiklos formose. Tai turėtų būti pagrindinė laikmečio įvertinimo žymė ar bruožas, sukoncentravęs savyje maksimumą ryžtingų ir pozityvių žmoniškųjų pastangų, nukreiptų į pasaulio tobulinimą ir gėrio kūrimą, nuosekliai kovojant su klaidomis ir blogio apraiškomis. Būtų gražu, kad peržengdami per tūkstantmečių sandūros slenkstį, į aną pusę persineštumėm valdžios vyrų (ir moterų), įstatymų leidėjų ir kitų atsakingų darbuotojų nenumaldomą poreikį, kad jų asmeniniai tikslai sutaptų su istoriniu būtinumu. Tada visų tautų ir valstybių egzistencijai žymiai padidėtų išlikimo

tikimybė ir labai sumažėtų tragiškos lemties potenciali grėsmė. Į aną slenkščio pusę privalome persikelti didingas humanizmo idėjas, sąžiningumo nuostatas, atsakomybės suvokimą, altruizmą, socialinį teisingumą, tarpžmogiškų ir tarpvalstybinių santykių harmoniją, pažėmintųjų ir nuskriaustųjų atjautą, kūrybines versmes bei optimizmo ir džiaugsmo virpulus...

Intrigų kurstytojus, klastos meistrus, karų sukėlėjus, prievartos ir smurto rezgėjus, revanšų organizatorius bei visus kitus piktybinius ir amoralius subjektus paliksime šiapus slenkščio, nes anoj pusėj jų niekas nelaukia. Ten vis tiek jie visi būtų paskelbti "personomis non gratomis". Šiapus slenkščio paliksime ir apgaulę, melą, ekspansiją, prievartą, smurtą, paliksime narkotikų platintojus ir alkoholikus bei visus tuos žmogaus piktavališkus pasireiškimus, kurie žemina žmogaus vardą ir iškraipo žmogaus paskirtį žemėje. Visos čia išsakytos pageidaujamos ar nepageidaujamos nuostatos daugiau liečia žmogų, kaip pasaulio pilietį. Tačiau žmogus yra ne vien pilietis. Jis yra ir vienokios ar kitokios religinės bendruomenės narys, turintis ir tos bendruomenės tam tikrus įsipareigojimus. Jei šiuo atveju kalbame apie tūkstantmečius, tai kyla klausimas, kas su tais tūkstantmečiais labiau susieti: pasaulio piliečiai ar religinės bendruomenės nariai? Susieti visi. Tačiau artimiau religinės bendruomenės nariai. Kodėl? Todėl, kad tūkstantmečių, apie kuriuos kalbame, genezė remiasi į Kristaus asmenybę: mūsų eros metai skaičiuojami nuo Kristaus gimimo, nuo įvykio, kuris tapo ir pasauline laiko skaičiavimo dominante. Jau vien šis faktas iškilmingai kalba apie save, akivaizdžiai byloja, koks svarbus, reikšmingas ir nenuginčijamas Kristaus asmens pasirodymas istorinėje arenoje. Tai pabrėžtinas argumentas diskusijoje Kristaus istorškumo klausimu. O ką tie tūkstantmečiai iš esmės reiškia! Žmonijos progresą, pa-

žangą ar tam tikrus istorinius momentus? Gal virtines karų, tame skaičiuje dviejų pasaulinių 1814-1919 ir 1939-1946 m. gal eiles revoliucijų, tame skaičiuje dviejų didžiųjų pasaulinių - Prancūzų 1789 m. ir socialistinės Spalio revoliucijos 1917 m. Rusijoje? Gal raketų pasirodymą ir žmogaus į kosmą įžengimo pabrėžimą? Ne. Tie tūkstantmečiai iš esmės reiškia Kristaus mokslo idėjų triumfą. Pergalingą. Ir kuo daugiau tokių tūkstantmečių, tuo tas triumfas didesnis. Pažiūrėkime, dar nepraėjo nė du tūkstantčiai metų, o penktadalis žmonijos jau žengia su Kristaus vėliava. O kas bus po penkių, septynių ar dešimties tūkstančių metų Kristaus kalendoriuje tai tik viena trumputė diena. Nėra jokios abejonės, kad Kristaus mokymo triumfas pasieks patį didingiausią išaukštinimą ir pripažinimą.

O kadangi mes esame Kristaus Bažnyčios bendruomenės nariai, tai ir mes į sekantį tūkstantmetį privalome įnešti savo indėlį ne vien kaip pasaulio piliečiai, o kaip Kristaus Bažnyčios nariai. Todėl, įžengdami į trečiąjį tūkstantmetį, su savimi nešamės aukštos moralės principų įgyvendinimą, doro gyvenimo pavyzdžių sekimą, ryžtingas pastangas, vykdant DEKALOGO NUOSTATAS bei brandinant taurios ir kilnios asmenybės bruožus, žmogiška širdimi priimant gyvenimo įspūdžius ir dieviška šviesa nušviečiant iš jų kylančią dainą. Nešimės giesmių skambesį, maldų šnabžesį, nešimės varpų

dūžius, taip giliai beįsiskverbiantčius į sielą, ir vargonų gaudesį. Nešimės susitaikymo ir nuolatinio atsinaujinimo Kristuje praktiką, nešimės tobulumo ir šventumo siekimą bei visada subalansuotos sąžinės buvimą, nešimės ryžtingą kovos su pagundomis nusistatymą bei gyvą artimo ir tėvynės meilę. Šiapus slenksčio stengsimės palikti visas didžiąsias nuodėmes: puikybę, pavydą, išdidumą ir godulį. Paliksime pyktį, kerštą, rūstybės ir neapykantos jausmus. Atsisakysime silpnadvasiškumo ir menkystės, burnojimų ir keiksmazodžių, apkalbų ir nesusivaldymų, išdavysčių ir kenkimo artimui. Jei ne visiškai, tai bent iki minimumo atsikratysime visų savo dvasios ir kūno silpnųbių. Žengdami į naująją laiko atkarpą, mes būtinai su savimi pasiimsime palaimintojo Jurgio Matulaičio didįjį palikimą: "Blogį nugalėkime gerumu". Šiame devize tokia didžiulė ir iš tolo jaučiama gėrio koncentracija, kurios vienos jau pakaktų naujajame tūkstantmetyje geriausių ketinimų ateiviams iššifruoti, koncentracija, kurios spinduliavimas neleistų šešėliams užgožti ir aptemdyti kelio ženklus, kuriais vadovaudamiesi, siekiame savo išganymo, spinduliavimas, kuris neleistų mūsų veiduose išvelgti nerimo ir liūdesio, o tik padėtų tiksliai įspėti, kad mes nesame trečiojo tūkstantmečio atsitiktiniai ateiviai ar praeiviai, o esame tikri broliai, sesės bei laukiami bičiuliai.

■ Rugsėjo 1 d. iškilmingai atidaryta Marijonų gimnazija Marijampolėje. Iškilnėse dalyvavo Vilkaviškio vysk. J. Žemaitis. Mokyklos direktorius kun. R. Gaidys MIC savo žodyje priminė, kad šiemet sueina 250 m. nuo Marijonų vienuolijos įsteigimo šioje vietovėje. Padėkojo Italijos vyskupams ir kitiems geradariams, padėjusiems su remontuoti mokyklą. Ją pašventino vysk. j. Žemaitis. Dabar veikia keturios klasės, kuriose mokosi apie 89 mokinių.

■ Kaišiadorių vyskupijos kunigų rekolekcijoms rugpj. 28-30 Birštone vadovavo kun. Valiulis MIC. Gvildentos šių dienų sielovados ypatybės ir kunigo vaidmuo, ieškant glaudesnių ryšių su pasauliečiais. Rekolekcijos baigėsi šv. Mišiomis, kurias koncelebravo Kaišiadorių vysk. J. Matulaitis ir 52 rekolekcijose dalyvavę kunigai.

DVI DIDELĖS NOSYS

Bruno Markaitis SJ

Visų laikų žmogui buvo, turbūt labai sunku ir nemalonu prisipažinti ribotu sutvėrimu, kuriame nieko nėra begalinio, kurio pasaulis yra išpraustas į palyginti siaurus trijų matavimų rėmus. Net pasaulį užkariavęs, kaip Aleksandras Didysis, jis suklupo ligos perblokštas ir, pasaulį nugalėjęs, negalėjo mirties nugalėti. Net Egipto faraonu būdamas ir milžiniškas piramides statydamas, žmogus liko nykštuku, liko priklausomu aukštesnės jėgos, valdančios jo gimimą, gyvenimą ir mirtį. Net dievu save vadindamas ir dieviškos garbės reikalaujamas, kaip Romos imperatorius, žmogus turėjo pripažinti savo žmogiškumo netobulumus ir žmogiškosios prigimties ribotumą.

Žmogus dažnai užsimiršta, kad jis yra ribotas sutvėrimas, kad jo yra praeinanti ir laikina žemės butis. Jis užsimiršta ir pradeda manyti esąs didesnis, reikšmingesnis ir tobulesnis už žmogiškąjį. Štai, kol jo dėmesio neatkreipia konkretūs ir apčiuopiami prigimties ribotumai ir kūno netobulumai kasdieniame pilkume bei vienodume.

Ir šiandien - ne tik graikų kultūros laikais - garbinamas žmogaus kūno grožis. Bet karštą vasaros dieną nueini prie vandens ir matai, kiek maža žmonių turi gražų kūną. Žiūrėk, vieno galva per didelė, liemuo per ilgas, kojos per trumpos; kito kaklas per plonas, akys per mažos, ausys per ilgos ir t.t. Vieni žmonės - per ploni, o kiti - per stori. Tai yra kūno netobulumai.

Žmonės įvairiai reaguoja į šiuos prigimties ribotumus. Vieni pyksta ir to pykčio neslepia.

Kiti kenčia tylomis. Dar kiti tai pergyvena ir tragiškai, ir dramatiškai. Šie kūno netobulumai, savaime aišku, yra smulkmenos, bet kada žmogus į jas nukreipia visą savo dėmesį, jos išauga į didelės svarbos dalykus ir užgula gyvenimą sunkiai tepakeliama našta.

Garsus prancūzų dramaturgas Edmond Rostand davė teatrui charakteringą veiklą, kuris rėmėsi kito prancūzų rašytojo gyvenimu, vardu Cyrano de Bergerac. Kaip tikrasis, taip ir Akcinis de Bergerac, turėjo labai didelę nosį. Nors ta nosis, svarstant ją atskirai nuo viso kūno, buvo didinga ir puikiai išsivysčiusi, bendroje viso kūno proporcijoje ji atrodė ir per didelė, ir per daug išsivysčiusi. Todėl jaunasis de Bergerac išgyveno didelės nosies tragediją labai giliai, liūdnei ir visuotinai. Kadangi jis pats nuolat galvojo, kad jo nosis labai didelė, tai - savaime suprantama - jis manė, kad ir kiti žmonės pasaulyje daugiau nieko nematė, tik jo didelę nosį. Šita perdėta didelės nosies sąmonė tapo jo gyvenimo tragedijos kertiniu akmeniu.

Cyrano de Bergerac buvo kilęs iš kilmingos, bet finansiškai nepajėgios šeimos. Pinigų trūkumą jis papildė labai įgudusiu špagos valdymu, o tuo laiku Prancūzijos špaga - dvikovinis kardas, ypač didikų tarpe, buvo labai svarbus ginklas. Bet nosies situacijos vis tiek susidarydavo labai painios ir sunkiai išnarpiojamos. Jei kas pastebėdavo, kad Cyrano turįs labai didelę nosį - nors tai buvo gryniausia tiesa - jis nesišausdavo laimingas. O jei tai būdavo pasakyta su pašaipos žiupsneliu, tai de Bergerac tokį žmogų iššaukdavo į dvikovą. Jei kas pasakydavo, kad jo

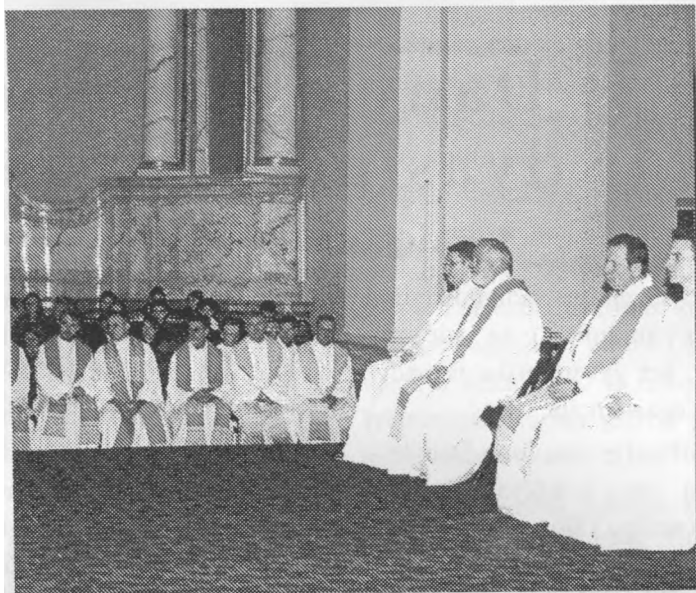
nosies esanti labai maža, de Bergerac siūsdavo, nes tai buvo aiški ironija ir priežastis dvikovai. O jei kas bandydavo ieškoti kompromiso sakymas, kad nosies esanti nei didelė, nei maža, tas taip pat pakliūdavo į de Bergerac nemalonę, nes toks kompromisas neturėdavo pagrindo - nosies buvo labai didelė. Todėl de Ber-

gerac gyvenimą lydėjo skaudūs pergyvenimai, susirėmimai, dvikovos. Priežastis: didelė nosis.

Net meilėje Cyrano turėjo pergyventi tragediją, nes nedrįso prisipažinti mylimajai ją mylįs, bijodamas, kad ji neatmestų jo dėl... didelės nosies.

Daugeliui bus pažįstamas, bent šiek tiek, kitas žmogus, turįs taip pat labai didelę nosį. Tai filmų ir televizijos komikas Amerikoje - Jimmy Durante. Nuo mažų dienų jis turėjo kentėti dėl... didelės nosies. Kaimynų vaikai nepraleisdavo progos iš jos pasišaipyti. Ir mokykloje ta nosis susilaukė didesnio populiarumo už jaunąjį Jimmy ir jo laimingų nedarė. Pradėjęs aktorius-komiko - dainininko karjerą, Durante turėjo ilgą momentų eilę, kurie įskaudindavo ir kartais širdį sugeldavo, kai kas komentuodavo jo nosies dydį, plotį ir ilgį. Komentuodavo dažnai ir įkyriai.

Bet vieną dieną jam kilo mintis: jei kiti gali šaipytis iš jo nosies, tai kodėl gi jis pats negalėtų juoktis iš savo nosies? Argi jis ne komikas? Užuot kūręs ir gyvenęs tragediją, Jimmy Durante jautria nosies situacija pasuko komedijos kryptimi.

Šventųjų Mišių valandą drauge su mumis didelė grupė autoritetingų Dievo tarnų.

Kiekvienas žmogus turi ribotumą ir netobulumą. Tai yra žmogiškosios **prigimtios** kraitis. Šitie ribotumai ir netobulumai - ir mes pirmoje eilėje kalbame apie tokius, kokių mes negalime nei pakeisti, nei patobulinti - vadinasi, šie ribotumai ir netobulumai tenka pri-

imti ne tragiškai, bet greičiau komiškai.

Įdomus psichologinis momentas, kad tas žmogus, kuris moka pasijuokti iš savęs, iš savo ribotumo ir kokio nors netobulumo, yra daug malonesnis, lygesnis ir sugyvenamesnis už tą, kuris savo ribotumus pergyvena per daug rimtai, o kartais - net tragiškai.

Kas moka iš savęs pasijuokti, tas gyvenimo sunkenybių ir problemų paprastai neperdeda, bet, priešingai, sumažina ir jų svarbą, ir jų svorį. Kas moka iš savęs pasijuokti, tas ne tik save, bet ir kitus pralinksmina. Mat yra dalykų, kurių niekas negali pakęsti. Su jais reikia gyventi ir mirti. Bet laimingas tas, kas gyvenime ieško ne tragiškojo, bet komiškojo elemento.

Istorija mums sako, kad Cyrano de Bergerac dėl didelės nosies dalyvavo tūkstantyje dvikovų. Gyveno nelaimingas ir mirė nelaimingas. Tuo tarpu, Jimmy Durante daugeliui žmonių per daug metų yra suteikęs džiaugsmo ir malonumo mokėjimu iš savęs pasijuokti.

Laimingas tas, kas ieško ne tragiškojo, bet komiškojo elemento.

T. J. Danylos tikėjimas ir dvasinė ramybė

Vyskupas J. Boruta SJ

XX amžių drąsiai galime vadinti tikėjimo išbandymo amžiumi, ne idėjinių išbandymų, bet gyvenimišku išbandymu, buvimu, pačia egzistencija.

Palydime į Amžinybę tėvą Joną Danylą - XX amžiaus vaiką, tikrą krikščionį, kunigą. Visas jo gyvenimas sutilpo į šio amžiaus rėmus, ir visi XX amžiaus svarbieji įvykiai ir iššūkiai jį pasiekė, į juos jis atsiliepė - krikščioniškai, kunigiškai ir net herojiškai. Nepasidavė pagundai su dauguma pesimistiškai kartoti: "O mes tikėjomės...", visada tarsi sakė, nepaisydamas nieko: "Tikiu, pasitikiu Tavimi, Viešpatie".

Norėčiau prie tų šv. Mišių pradžioje paskaitytų nekrologo eilučių kai ką pridėti.

1925 m. įstojo į Jėzaus Draugiją, noviciatą atliko Heerenberge. Filosofiją studijavo Valkenburge (Olandijoje).

Kartu su juo kolegijoje gyveno ir mokėsi busimasis garsus teologas Karlas Rahneris. Jo knygą apie maldos galimybę ir prasmę šiandien galime paskaityti ir lietuvių kalba, išleistą *Katalikų pasaulio* leidyklos.

Dažnai pagalvodavau, koks likimo ryšys tarp šių dviejų žinomų jėzuitų - vienas teologas, rašytojas, teoretikas - ir kaip toks pasaulyje garsus. Kitas - tėvas J. Danyla - maldos praktikas - pačiose sudėtingiausiuose XX amžiaus išbandymuose du kalinimai, persekiojimai, jėzuitų provincijos išsklaidymas, vadovavimas jai, vienuolių veiklai, jėzuitų seminarijai pogrindyje, dvasinis spaudos struktūrų bandomų ir baudžiamų savo dvasios vaikų stiprinimas.

Mane visada stebindavo tėvo J. Danylos pastovi dvasinė ramybė, nes ir susidūręs su labai

skaudžiais įvykiais, jis neprarasdavo pusiausvyros. Visada švietė ir spinduliavo tylia ir paprastai, gilia ir nuoširdžia maldos jėga.

1948 m. uždaromas jėzuitų noviciatas Pargryžuvyje, tėvai ir broliai išvaromi iš namų - kiti rūpintųsi, ką slapta iš savo namų būtų galima išsinešti ateičiai - knygų, baldų, o tėvas J. Danyla: "Atlikim čia paskutinį kartą rekolekcijas... Tai bus naudingiausia ateičiai, kuri mūsų laukia".

1948-1956 m., 1962-1963 m. - kalinimai, ilgas laikotarpis, praleistas vienutėje. Kiti palūždavo, nes nemokėjo bendrauti su Viešpačiu.

1956 m. iš lagerio grįžo į Lietuvą. Pirmas darbas - suburti vienuolius ir vienuoles bendrai maldai - rekolekcijoms. Po skaudžių Stalino represijų metų, susirinkus slapta, organizuojamos susikaupimo dienos ir pirmos grupės maldų, rizikuojant kątik atgauta asmenine laisve.

Otoliau vienuolinio formavimo atnaujinimas, noviciatų pagrindžio sąlygomis atkūrimas, apaštalų Lietuvos Bažnyčiai rengimas, apaštalų, rengtų ne universitetuose, o maldos mokyklose. Ir jo vadovavimas pagrindžio seminarijai buvo labai diskretiškas, korektiškas - pagrindinis vadas ir formuotojas - Viešpats, kurį tėvas J. Danyla skatino išgirsti ir į Jį įsiklausyti maldoje, rekolekcijose... Gal todėl tėvą Danylą, tokį tylų, taip mažai kalbantį, mėgo jaunieji klierikai, kunigai... Paklausti, kuo šis tėvelis juos patraukia, atsakydavo - iš jo jokios prievartos. Su juo pabendraus ir pas jį apsilankęs, pirmiausiai pajusdavai (ne, ne išgirsdavai) naujų impulsų - tvarkingesniam, intensyvesniam maldos gyvenimui. Kaip reikia tokių maldos gyvenimo apaštalų ir šiandien, ir

visada...

Kad nenusiviltume, kad nepalūžtume tikėdami ...

Pabaigai leiskime prabilti tiems tekstams, kuriuos savo jaunystės studijų metais parašė tėvas Jonas Danyla.

“Kasmet tas pačias šventes švęsdami, prie jų pripratome ir jų nebeįvertinam taip, kaip reiktų. Nuo mažens girdimos tos pačios tikėjimo tiesos nebe taip lengvai mus sudomina. Su mūsų siela įvyksta tai, kas ir su akimis: mes matom aplinkinius daiktus, gamtą, pasigėrim truputį jos grožiu, kvėpuojam, visai nieko negalvodami, lyg kitaip ir būti negalėtų. Bet įsivaizduokim aklą žmogų, kuris 30 metų nematęs šviesos, staiga pasveiktų ir imtų matyti. Kokių stebuklų jis tada išvystų ir ką jis išgyventų, matydamas visas tas įvairias formas ir spalvas.

Laimę, kurią patirdavo pirmosios krikščionių bendruomenės, klausydamos pamokslų, galima išreikšti šiais žodžiais: Jėzus yra laimės saulė.

Bažnyčia yra laivas, kuris veža krikščionis į laimės saulę. Degančios ant altorių žvakės turi mums priminti Kristų - pasaulio šviesą! Per šventą Krikštą mes buvome priimti į Kristaus Karalystę, tapom šviesos vaikais. Užaugom Bažnyčios globoje ir sužinojom, kas gali padaryti mus dorus ir laimingus. Mūsų laikais kyla nauji pranašai ir skelbia naują evangeliją, kurioje Kristui ir Jo Bažnyčiai nėra vietos. Nuo tų pranašų Bažnyčia mus įspėja šv. Pauliaus žodžiais: “Meldžiu jus, broliai, būkite atsargūs su keliančiais nesutikimus ir papiktinimus priešin gai tam mokslui, kurio jūs išmokote; šalinkitės nuo jų. Nes tokie netarnauja Viešpačiui Kristui, bet savo pilvui; jie saldžiais žodžiais ir prisigerinimais suvedžioja nekaltųjų širdis” (Rom. 16, 17-18).

Bet vieno bėgimo nuo suvedžiotojų dar neužtenka, reikia stiprinti savo tikėjimą malda ir tikėjimo tiesų geresniu pažinimu, kad vis geriau suprastume tuos Apaštalo žodžius. Juo daugiau šiandien sutinkame žmonių, nutolusių nuo Kristaus mokslo, juo geriau mes turime Kristų ir Jo mokslą pažinti. Tik tada išsipildys švento Pauliaus troškimas, kurį jis išreiškė šiais maldos žodžiais: “Vilties Dievas tepripildo jus visokio džiaugsmo ir ramybės tikėjime, kad šventosios Dvasios galybe jūs gausiai turėtumėte vilties” (Rom. 15,13).

Pažinę Kristų, pasaulio šviesą, kuri užtekėjo žmonijai prieš beveik 2000 metų, ir didžiąsias metų šventes sutiksime kitaip. Mūsų visas dėmesys nukryps į didingą tų švenčių turinį. Nebesivaikysime tuščio ir paviršutiniško švenčių formalumo, bet pasirūpinsime, kad Kristus užgimtų ir mūsų sielose. O tada prie Kalėdų prakartėlės, ar Dievo stalo sukalbėtos maldos ir padaryti pasiryžimai neišdils taip greit iš mūsų širdžių, bet nuolat mums švies ir pajėgs atlaikyti ir sunkiausias gyvenimo audras: viską galėsime Tame, Kuris mus stiprins”.

Garsus vieno didelio Amerikos pramonės koncerno pirmininkas Mr. Hyde neseniai pasitraukė nuo vadovavimo, eidamas 87 metus. Atsisveikindamas jis pasakė: “Man baigiasi jau 87 metai, - sakė jis, - jau virpa mano kojos ir aš nebesijaučiu tvirtas vadovauti organizacijai, kuri materialiniu atžvilgiu turi pasaulyje milžiniško pasisekimo. Tuo tarpu aš jaučiu reikalą čia viešai išpažinti Kristų ir Jo Evangeliją...”

Tiems, kurie dar nežino, turiu pasakyti, kad aš per visą savo ilgą gyvenimą išleidau daug pinigų ir laiko padėdamas plisti pasauly Evangelijos mokslui. Būdamas milžiniškos ir ekonomiškai įtakingos organizacijos vadas, pamažu įsitikinau, kad dabartiniais krizės laikais Kristaus mokslas turi būti dar uoliau skelbiamas, negu kada nors anksčiau. Jeigu Evangeliją, kad ir Kalno pamokslą-, bent dalis žmonių pri-

imtų ir pagal jį gyventų, tai jau netrukus sumažėtų pasauly sunkumai. Jėzaus Kristaus mokslas - tai savo gyvenime patyriau - išriša visas problemas.

Žmonės pastatė mane garbingoj vietoj, ir aš dažnai girdėjau saldžiažodžiavimų ir pagyrų už paprasčiausius darbus, apie kuriuos aš maniau, kad normaliam žmogui tai savaime suprantami dalykai, nes mes esame šiame pasaulyje ne turams krauti, bet kitiems tarnauti. Tiesa, jaunystėj mus mokė, kad gyvenimo pasisiekimas yra turte, jėgoj ir įtakoj. Bet šiandien turiu pasakyti, kad toks gyvenimo supratimas yra kvailas. Štai aš stoviu prie savo grabo krašto: galbūt mane jau paskutinį kartą matot. Bet vieną dalyką aš norėčiau šiandien jums čia visiems pasakyti: kai aš pažiūriu į savo ilgą ir pasisiekimų pilną gyvenimą, tai niekas man nesuteikia tiek laimės, kaip mintis, kad aš šiek tiek padėjau plisti Jėzaus Kristaus mokslui”.

Tai buvo tik prieš keletą metų vienoj Prancūzų Calais uosto smuklėj sėdėjo prie stalo žmogus ir gyrėsi: “Po trejų metų nuolatinio darbo pagaliau man pavyko savo labai pamaldžią žmoną padaryti visai netikinčia”. - Triukšmingas plojimas už tokį didvyrišką darbą nuaidėjo per visą smuklę. - Atėjo vakaras, mūsų didvyris grįžo namo. Jau iš tolo pamatė jis ties savo namais besigrūdancią minią žmonių. Prišartinės išgirdo, kad jo namuose įvyko didelė nelaimė. Tuo metu, kai jis sėdėjo smuklėje, jo žmona nunuodijo savo vaikus ir save. Dabar jie

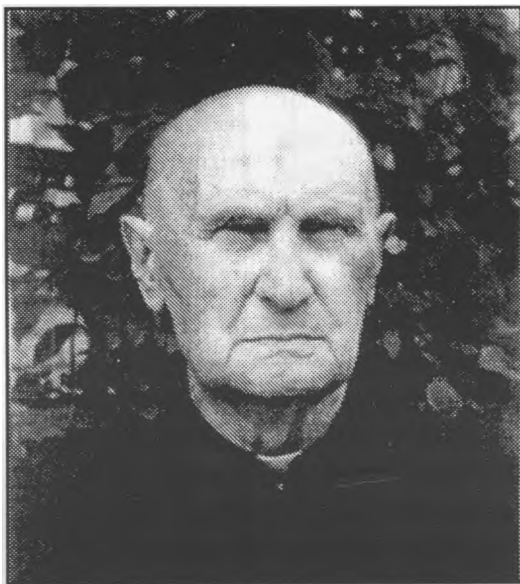
visi gulėjo negyvi ant grindų. Ant stalo baltavo lapas, kuriame buvo surašytas baisus testamentas. Mūsų didvyris ten perskaitė. “Kol tikėjau, aš kantriai iškenčiau visus gyvenimo skausmus dėl Dievo. Bet kai žudikas - o toks yra mano vyras - išplėšė mano tikėjimą, aš tapau visiškai nelaiminga. Mano vaikai neturi tokie būti. Todėl aš juos ir save nužudžiau”.

Tikėjimo žmogui taip reikia, kaip rūbų ir kasdieninės duonos. Tikėjimas yra toks senas, kaip ir pati žmonija. Jis yra ryšys, kuris jungia žmones su Dievu. Daug kas šiandien kalba apie tikėjimą, bet nedaug kas stengiasi jį gerai suprasti ir pagal jo reikalavimus gyventi. Sunykus tikėjimui, greitai sumenkės ir tautos dorovė: o tada, vieno amerikiečio pasakymu, “bažnyčiose rasim tuščių suolų, bet kalėjimuose nerasime nė vienos tuščios celės”. Taigi tikėjimo silpninimas yra kartu nusikaltimas ir visai tautai. “Mūsų tautos gyvatą išlaikė dorasis elementas” - sako Jo Eksc. vysk Bučys. “Patriotas be dorovės nėra joks patriotas. Dorovė yra termometras patriotizmui matuoti. Tas didis lietuvis, kuris doras” - kalba ir prof. K. Pakštas.

Toks buvo jo atsakas į XX amžiaus netikėjimo iššūkį, toks jo credo, toks dvasinis testamentas mums, ant XXI amžiaus slenkščio gundomiems, kartoti Emaus mokinių “O mes tikėjomės”, kad su tėvu J. Danyla pajėgtume tam gundymui sakyti: “Viešpatie, tikiu, pasitikiu... tik Tavimi, tik Tavo rankoje visų mūsų - gyvųjų ir jau mirusiųjų - likimas, kurį Tu nori mums

■ Vytauto Didžiojo universitetas mokslo metus pradėjo Kauno arkikatedroje bazilikoje, kur šv. Mišias aukėjo arkivysk. S. Tamkevičius, vysk. R. Norvila, vysk. V. Michelavičius bei keletas kunigų. Pamokslų pasakė kun. L. Zaremba SJ, universiteto kapelionas, ragindamas atverti širdis Šv. Dvasiai. Teologijos studijas pradės 40, religijos mokslus 24. Kretingoje Šv. Antano religijos studijų institute mokslų pradėjo 32 jaunuoliai.

A.A. TĖVAS JONAS DANYLA SJ

1905 11 04 - 1925 09 15 - 1937 08 24 - 2000 10 31

Gimė 1905 m. lapkričio 4 d. Liliūnų kaime, Pagirių parapijoje, Ukmergės apskrityje. Mokėsi Pagiriuose, vėliau Ukmergės gimnazijoje.

1925 m. rugsėjo 15 d. įstojo į Jėzaus Draugiją. Naujokyną atliko s'Heerenberge (Olandijoje). Filosofiją studijavo Valkenburge (Olandijoje).

1930-1934 m. mokytojavo Kauno jėzuitų gimnazijoje ir kartu studijavo Vytauto Didžiojo universitete. 1934 m. rudenį išvyko į Valkenburgą studijuoti teologiją. 1936-1937 m. studijavo teologiją Liuvene (Belgijoje). 1937 m. rugpjūčio 24 d. Liuvene įšventintas kunigu. 1937 m. rugsėjo mėnesį atnašavo pirmąsias iškilmingas Mišias Pagirių bažnyčioje.

1938 m. tęsė teologijos studijas Liuvene. 1938-1939 m. atliko tercijatą Prancūzijoje. 1939 m. grįžo į Kauną ir dirbo Jėzuitų gimnazijos inspektoriumi. 1940 m. buvo Bajėnų koplyčios rektorius. 1941 m. - Pagryžuvio koplyčios rektorius. 1941 m. rudenį atvyko į Kauną ir buvo Jėzuitų gimnazijos direktorius ir Jėzuitų bažnyčios rektorius. 1942 m. grįžo į Pagryžuvį ir šešerius metus užėmė Pagryžuvio namų vyresniojo ir naujokyno magistro pareigas. 1948 m. rugpjūčio 1 d. persikėlė su broliais jėzuitais ir naujokais į Tytuvėnus, vėliau į Šiaulius.

1949 m. gegužės pabaigoje uždarius jėzuitų namus Šiauliuose, išvyko dirbti vikaru į Žaslius ir po kelių mėnesių buvo suimtas, laikomas Lukiškių kalėjime, o vėliau kalinamas Kazachstano lageriuose.

Stalinui mirus, 1956 m. grįžo į Lietuvą, dirbo Jiezno parapijos vikaru. Nuo 1961 m. paskirtas Beizionių klebonu, bet po keleto mėnesių sovietinė valdžia atėmė iš jo registracijos pažymėjimą. Gyveno Semeliškėse be pareigų. 1962 m. vėl buvo areštuotas, bet po keleto mėnesių paleistas. 1963 m. buvo paskirtas Stirnių klebonu. Ten dirbo šešerius metus.

1969-1990 m. klebonavo Bijutiškyje. Nuo 1990 m. gegužės 25 d. - Garliavos bažnyčios altarisas. 1998 m. apsigyveno Kauno jėzuitų namuose.

Nuo 1949 m. iki 1989 m. birželio 2 d. vadovavo Lietuvos jėzuitų provincijai.

Renkuosi partnerį visam gyvenimui

Parengė Vanda Ibińska

Šiame straipsnyje išdėstytos mintys iš pirmo žvilgsnio gali pasirodyti absurdiškos ir gal net amoralios, tačiau sociologija, psichologija, etika ir pats gyvenimas sako ką kitą.

Mūsų laikais nuolat akcentuojame meilę nesigilindami į tai, kad tardami šį žodį turime galvoje daugiau ar mažiau euforišką įsimylėjimą, o tai ir meilė - visiškai skirtingi dalykai. Iš tikrųjų mes renkamės asmenį, kad jį įsimylėtume, paskui renkamės meilės objektą, pagaliau renkamės partnerį visam gyvenimui. Ne visada susigaudome, kad būtent renkamės, o ne spontaniškai užgriuvusios meilės versmė mus pagauna ir neša tiesiai prie altoriaus, kad susituoktume kaip tik su šiuo asmeniu.

Antra vertus, yra nemažai pasyvių, žmonių, kurie būdami neiniciatyvūs laukia, kol juos pasirinktų kiti. Ypač tai būdinga miestų gyventojams. Pakanka įdėmiau pažvelgti į skirtumų tarp pageidaujamų, norimų būsimo sutuoktinio savybių ir realiam gyvenime "pasirinkto" asmens, kad pripažintume, jog ši moteris ar šis vyras nesirinko, bet pasinaudojo proga, galimybe, "išnaudojo šansą". Kitaip tariant, sutiko būti pasirinktas.

Tačiau grįžkime prie partnerio pasirinkimo "iš meilės". Vyrauja klaidinga nuomonė, kad šios santuokos sudarytos visiškai laisvės erdvėje. Tačiau būtent šiuo atveju yra mažiausia laisvės ir daugiausia klaidų.

Jausmai iškreipia ir sumenkina pažinimo galią. Žmogų, kuriam simpatizuojame, esame linkę idealizuoti, t. y. pripašyti tik teigiamus bruožus, nors tie, kurie žvelgia į jį objektyviai, ne per jausmo prizmę, įvertins galbūt visai kitaip. Psichologijoje beveik visi autoriai rašo, kad jei besistengiantis pažinti kitą asmenį individas mato to asmens skirtingas (įvairias) savybes, jis nesąmoningai formuoja savo nuomonę pagal turimus norą, pageidavimus, tikėjimąsi, vylimąsi. Kitaip tariant, stebėdami žmogų, pasižymintį dorybėmis, tačiau turintį ir ryškių ydų, mes jo neįvertiname objektyviai, o matome tokį, kokį norime matyti. Štai tipiškas pavyzdys: vėlų vakarą sutiktas nuošalioje gatvėje apiplyšęs ir nesiskutęs vyriškis ar garsiai kvatojančių paauglių grupė kelia nerimą, netgi baimę; senukui ar moteriai jie atrodo pavojingi, nors tai tebutų grįžtas po sunkaus darbo žmogus, arba visai nepiktybiški vaikėžai. Tuo tarpu draugijoje sutiktas elegantiškas, gražių manierų išvaizdus vyriškis kone visiems sudaro gerą įspūdį. Tik praėjus kelioms valandoms pastabesni vyresnio amžiaus žmonės atkreipia dėmesį į tai, kad jis meilinkauja, įsiteikinėja kartu viešiniui aukšto rango valdininkui, dažniau nei kiti vienu ypu išlenkia taurelę ir t. t. Tačiau jaunutės merginos jau sužavėtos ir nebemato to, ką pastebėjo vyresni. Joms šio asmens "špilkavimai", lengva panieka ir atsainumas "silpniesniųjų", "mažiau vertingų" atžvilgiu atrodo tvirto būdo, vyriškumo, stiprumo požymiai. Taigi jos mato tai, ko norėtų, o ne tai, kas yra.

Nuo senų laikų išmintingi žmonės ieškodavo patarimų ir prašydavo juos sudominusį ir emociškai patrauklų asmenį įvertinti kitus, geranoriškai nusiteikusius objektyvius draugus, giminaučius. Būtent dėl to visose kultūrose, tautose tūkstantmečius gyvuoja paprotys su savo kandidatu į pasirinkamą partnerį supažindinti gimines, gerus draugus, o visų pirma - tėvus. Šio papročio nepaisymas ir pasiklojimas vien savimi gali brangiai kainuoti - juk nuo sutuoktinio asmenybės priklauso būsimas gyvenimas.

Grasilda Reinytė Vilniaus Jėzuitų gimnazijos kieme apžiūri dail. A. Kmieliausko skulptūrą „Angelas”. Angelas rūpinasi gimnazijos mokiniiais.

Tačiau kokiais kriterijais dera vadovautis renkantis būsimą vyrą ar žmoną?

Išorinis grožis vaidina lemiamą vaidmenį tik labai jauniems ar primityviems žmonėms. Ta pati grupė žmonių vengia luošų individų (raiši, žvairakiai ir pan. yra aplenkiami). Gyvenimas moko, kad be reikalo, nes šie žmonės dažnai kompensuoja savo luošumą išvystydami kitas, itin teigiamas savybes. Tiesa, reiktų nepamiršti, kad dalis jų esti irzlūs ar egocentiški būtent dėl fizinių trūkumų.

Išorės dailumas traukia ir tuščius, egoistiškus žmones (“Su tokia žmona man nebus gėda pasirodyti”, “Šitokio vyro visos pavydės” ir t.t.). Tokiais atvejais meilės, gilaus jausmo nėra. Visi žinome daugybę atvejų, kai gražuolės žmonos nemylimos, o gražūs vyrai pametami.

Jaunos merginos, vedamos būdingos moterims atjautos, noro padėti, išgelbėti, kartais renkasi alko-

holikus, narkomanus ar nusikaltėlius. Daugelio autorių tvirtinimu, tai labiausiai nevykęs pasirinkimas, didžiulė klaida. Užuojauta, noras ištiesti pagalbos ranką yra draugiškumo, bičiulystės požymiai, tokiais motyvais (“Aš jam padėsiu, ištrauksiu jį”) sudaryta santuoka yra absurdiška. Moterystė - ne gydymo įstaiga, psichologo priimamasis ar gelbėjimosi lenta, o dviejų asmenų gyvenimų bendrystė, kai du individai tampa viena visuomenės ląstele. Pati santuoka yra savaiminis tikslas, o ne gydymo si metodus.

Ypač didelę grupę žmonių renkantis partnerį kerį ir skatina jo socialinė bei turtinė padėtis. Ji tarsi migla užkloja visus trūkumus ir besirenkantysis naiviai tikisi tapti gerbiamu bei turtingu per santuoka. Bet ar bus laimingas?! Ir kiek truks tokia santuoka, paremta kito, ne tavo paties garbe ir turtu?

Svarbiausias kriterijus renkantis partnerį yra jo būdas. Jam pažinti reikia daug išminties, pastatymo ir atsargumo. Iki vestuvių jaunuolis ar mergina trūkumus slepia ir elgiasi taip, kad atrodytų esąs toks(-ia), koku(-a) norėtų būti. Norint perprasti žmogaus būdą, reikia laiko, išbandymo ekstreminėse situacijose, jo artimųjų ir draugų, santykių jo šeimoje, darbovietėje gero pažinimo. Žmonės mėgsta gražiai kalbėti, na o elgtis? Pabandykite su savo gerbėju eiti į alpinistinį ar sunku turistinį žygį, įdėmiai pažvelkite į jo elgesį su tėvais, seneliais, broliais, seserimis. Tėvų šeimoje jis bus toks, koks yra iš tikrųjų. Atkreipkite dėmesį į tai, kaip pasielgė jūsų draugė ištikus didelei nelauktai bėdai... Štai kodėl toks reikšmingas ir reikalingas susižadėjimo periodas. Tai pažinimo, įvertinimo ir galutinio apsisprendimo metas.

Kitas itin reikšmingas dalykas yra partnerio šeima. Ji žmogų ne tik formuoja. Iš šeimos perimami genai. Dažnas savo šeimą perauga išsilavinimo, kultūros, turtiniu požiūriu, tačiau tai, kas įskiepyta šeimoje, žmogui lieka visam gyvenimui. Moralinės, etinės vertybės, bendravimo būdas kasdieniniame gyvenime, reakcijos - visa tai perimama per nesąmoningą modeliavimą vaikystėje, nekritiškai ir

savaime. Čia kalbama ne apie šeimos socialinį rangą, priklausymą kuriam nors visuomenės sluoksniui, o apie nepalyginamai svarbesnį dalyką: žmogaus negalima pažinti, nepažinus jo šeimos ir nežinant, kaip ir kokią ją mato šeima. Neteisinga tapatinti tėvų su sūnumi, motiną su dukterimi, bet žinotina, kokie yra jų tarpusavio ryšiai, santykiai, nes kiekvienas asmuo juos perkels į savo paties sukurto šeima. Tai geležinė taisyklė.

Kokio amžiaus partneris turėtų būti, mūsų laikais kategoriškai tvirtinti neįmanoma. Jaunimas biologiškai subręsta labai anksti, tačiau jo socialinis brendimas vis lėtėja. Jaunuoliai lengvabūdiškai sprendžia, greit tuokiasi, todėl daugėja skyrybų.

Vyresnis amžius vėlgi turi savų minusų: jau susiklostę ir įsitvirtinę įpročiai, reikalavimai, mažesnis psichologinis lankstumas. Gyvenimo praktika rodo, kad geriausiai sutaria vienmečiai, tačiau neskubotos, meilė (ne įsimylėjimu!) pagrįstos skirtingo amžiaus žmonių santuokos taip pat esti sėkmingos.

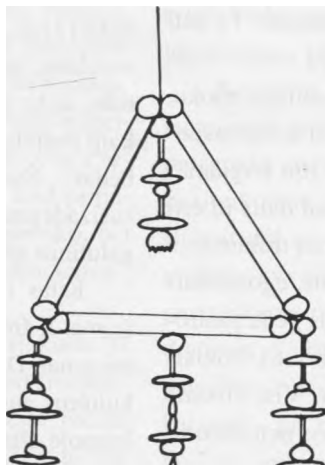
Turtinė padėtis tuokiantis objektyviai nėra svarbi. Kur kas svarbiau išsiaiškinti, ar busimasis partneris nėra apsėstas turtėjimo nuodėmės, rungtyniavimo turėti daugiau nei kiti, vartotojiškumo. Pinigo gainiojimasis namų atmosfera, sunaikina: sutuoktinis ir vaikai pasitraukia į antra planą, pirmame viešpatauja turtas. Savaime suprantama, jog

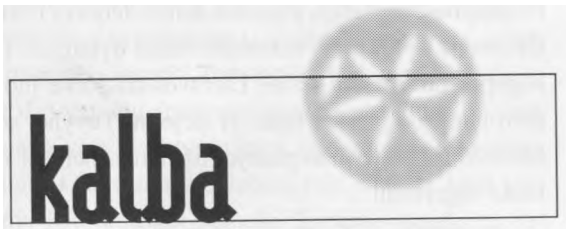
meilė tokioje terpėje nyksta, vaikai „auklėjami,” griauinant jų asmenybę. Tai, beje, nereiškia, kad jauniems nereikia padėti materialiai, kai jie tik pradeda bendrą gyvenimą.

Toli gražu ne smulkmena yra būsimos žmonos ar vyro išsilavinimas. Geriausia, jei tuokiasi vieno- do išsilavinimo žmonės. Kai atsitinka kitaip, gresia du pavojai. Vienas - kad diplomuotas vyras ar jo tėvai progai pasitaikius supykę ar net nesąmoningai pažemins menkesnio išsimokslinimo žmoną (arba mokyta žmona - savo vyrą). Antrasis - kad žinių skirtumas kasdien trukdys bendrauti. Žinoma, galima mokytis ir susituokus, tačiau pernelyg dažnai buitį įsiurbia į savo verpetą, ir mokslai pamiršami.

Kiekvienas pasirinkimas yra rizikingas. Partnerio - taip pat. Riziką sumažina neskubėjimas, visų sąlygų apsvaistymas, kandidato į partnerius pažinimas. Jeigu „nepaisant visko” nusprendžiama susituokti - tai žymiai geriau, nei santuoka nieko nežinant apie galimybes, nenumatant ateityje įmanomų situacijų, kitaip tariant - impulsyvios, spontaniškos, „aklos”, vedybos.

Visapusiškas būsimos sutuoktinio pažinimas yra geros, tvirtos šeimos garantas, o audringa kova už nuaustą iš svajonių, iliuzijų ir norų eventualaus partnerio įvaizdį visada baigiasi katastrofa, kai susiduriama su tikrove. (*Artuma*, 1998, Nr. 1)

Skrylių tvarko JUOZAS VAIŠNYS SJ

MĖGIAMAS AR MĖGSTAMAS

Labai dažnai tenka išgirsti pasakymas; *Jis visų labai mėgiamas. Mano mėgiamiausias poetas yra Putinas. Sportas yra jo mėgiamiausias užsiėmimas.* Ar šie sakiniai yra taisyklingi? Ne. Neveikiamosios rūšies dalyviai *mėgiamas* ir *mėgiamiausias* yra netaisyklingi. Turėtų būti *mėgstamas* ir *mėgstamiausias*. Kodėl?

Mat *mėgiamas* yra esamojo laiko neveikiamosios rūšies dalyvis. Į bendrinę kalbą tas dalyvis turėtų būti atklydęs iš lietuvių tarmių, kuriose veiksmazodžio *mėgti* esamasis laikas taip asmenuojamas: *aš mėgiu, tu mėgi, jis mėgia*. Tačiau bendrinei kalbai toks asmenavimas nepriimtinas. Lietuvių kalbos žodynai taip pat tokios formos neteikia. Juose paprastai duodama tik forma *mėgsta*, o ne *mėgia*. Tad ir dalyvis turi būti daromas iš formos *mėgsta*, pridedant - *mas* (mėgstamas).

Kai kas gal galėtų pasakyti, kad nėra ko baidytis ir tarmybų. Dėl kojų negalima įvesti į bendrinę kalbą? Juk bendrinėje kalboje mes turime nemažą ir iš įvairių tarmių paimtų žodžių. Jie mūsų kalbą tik praturtina. Pvz., šalia plačiau vartojamo žodžio *kiškis* mes turime ir kitą, jo sinonimą *zuikis*. Jie abu yra vartotini. Tad dėl ko šalia *mėgstamas* negalėtume vartoti ir *mėgiamas*? Į tai reikia atsakyti, kad atskirus žodžius galime imti iš tarmių, bet morfologinės tarmybės bendrinei kalbai nėra nei reikalingos, nei priimtinos. Mūsų bendrinė kalba turi pastovią formų darybos sistemą, jos ir turime

laikytis. Visokių rūšių tarmybės gali būti toleruodamos tik poetinėje kalboje.

Atstovauti kam, o ne ką

Dažnai pasakoma: *Suvažiavime jis atstovavo mūsų organizaciją. Neatvykus pirmininkui, jį atstovavo vicepirmininkas.* Tai yra netaisyklingi pasakymai, nes veiksmazodis *atstovauti* reikalauja ne galininko, o naudininko. Tad minėtus pavyzdžius taip reikėtų pataisyti: *Suvažiavime jis atstovavo mūsų organizacijai. Neatvykus pirmininkui, jam atstovavo vicepirmininkas.* Taip mokė ir J. Jablonskis, pateikdamas tokius pavyzdžius: *Vienas atstovauja meilei, kitas - kerštui. Jų sūnelis atstovauja geriausiajam mūsų jaunimo sluoksniui. Kaip ilgai jis jiems tarnavo, atstovavo?* (J. Jablonskis, Raštai, V t., Kaunas, 1936 m., 7, 28 psl.).

Taip pat ir neigiamuose šios rūšies sakiniuose reikia vartoti ne kilmininką, o naudininką. Pvz., būtų klaidinga sakyti: *jo niekas neatstovavo; turi būti: jam niekas neatstovavo.*

Moko, o ne mokina

Mūsų tarmėse labai dažnai vartojamas veiksmazodis *mokinti, mokintis*. Ši veiksmazodžio forma taip yra mūsų šnekamojoje kalboje paplitusi, kad net ir lituanistinių mokyklų mokytojai dažnai pasako: *Aš mokinu tautinius šokius. Petras labai gerai mokinasi.* Jeigu vartojame tokią šio veiksmazodžio formą, tai turėtume taip pat sakyti ponas *mokintojau, panele mokintoja*, o ne mokytojas ar mokytoja. Bendrinėje kalboje sakytina *mokyti* ir *mokytis*. Taigi mokytojas moko, o mokinsys mokosi.

Paruošė Laima Krivickienė

LIETUVOS VĖLIAVA AUKŠČIAUSIOSE PASAULIO VIRŠŪNĖSE

Alpinistas Vladas Vitkauskas užkopė į visų žemynų bei Europos aukščiausių kalnų viršūnes ir pirmasis pasaulyje iškėlė jose savo valstybės Lietuvos vėliavą. Štai tos viršūnės, virš kurių plėvesavo mūsų trispalvė. Everestas 8848 m; 1993 0510: McKinley 6194 m; 1994 0612: Vinson 4897 m; 1994 1205: Kilimanjaro 5895m; 1995 0205: Kosčiuško 2228 m; 1995 1102: Aconcagua 6959 m; 1996 0225: Elbrus 5642 m; 1993 0804: Mont Blanc 4807 m; 1995 0716.

Kokia įkopimo į aukščiausių pasaulio viršūnę kaina? Statistika teigia: keturiems jas pasiekusiems tenka vienas žuvęs. Kad Italijos pilietis pirmą kartą užkoptų į Everestu 1973 metais italai pasiuntė prie didžiojo kalno 64 alpinistus, per 2000 nešikų, apie 70 tonų krovinį. 2 karinius sraigtasparnius. 1990 m. bendros JAV. Kinijos. Rusijos ekspedicijos išlaidos sudarė daugiau nei 1 mlj. JAV dolerių. "Man gi beveik viską teko daryti vienam". - nuo namų slenksčio iki Viršūnės. Visa manta svėrė 64 kg. o pagrindinis finansinis 'kapitalas' buvo bičiųlių dėka gauta 5000 dolerių banko paskola", - pasakoja Vladas Vitkauskas, laimingai įkopęs ir sugrįžęs iš *Pasaulio stogu* vadinamos viršūnės... Beveik valandų, praleistų Viršūnėje, užėmė elementarūs dalykai: priišti vėliavų, fotografuoti. Kiekvienas nesudėtingas judesys : išimti fotoaparatus. atidengti dangtelį, nusimauti pirštinę, užrišti mazgą, reikalavo valios ir pastangų. Euforijos nebuvo. Aukštis, vėjas ir šaltis stingdė kūną. mari-

no jausmus. Himalajų gigantus dengė debesys ir tik Everestas kyšojo virš neramos baltos dykumos. Ir nepaprastai gražiai atrodė Lietuvos trispalvė juodam dangaus gelmės fone. Ji siejo su Tėvyne, su žmonėmis, kurie man padėjo, už mane meldėsi ir laukė sugrįžtant".

PSICHOLOGINIŲ KNYGŲ AUTORIUS

Dvi knygos iš serijos *Egzistencinio apsisprendimo psichologija* patraukė dr. Algio Norvilos dėmesį: tai dr. Kęstučio Trimako *Asmenybės raida gyvenime* ir *Tikint bręsti*. Pradėjus skaityti šias knygas, rašo straipsnio autorius, iš karto pajunti, kad jos yra kitokios, negu dauguma psichologinių knygų. Kun. K. Trimako požiūrį ženklina du ypatingi bruožai. Pirma, tai žmogaus laisvos valios pripažinimas. Pažvelgęs į dabarties psichologus. matai, kad retas iš jų iškelia ar iš viso pripažįsta apsisprendimo reikšmę žmogaus gyvenime. Daugumai psichologų žmogus yra nelyginant daiktas, kuri galima visiškai paaiškinti žinant išorinius poveikius. Kun. K. Trimakas apsisprendimų laiko kertiniu savo psichologijos veiksmu. Jo paties žodžiais tariant, "esame apsisprendimų žmonės. Mūsų gyvenimas susideda iš apsisprendimų. Jie parodo, kas mes esame ir kuo mes tampame. Jų įspūdis išliekantis. Jų svarba lemianti.

Raktu atrakiname ir įeiname į namus, o jei užrakiname, niekas neįeina pas mus. Apsisprendimai yra tarsi raktai: vienais atrakiname erdvę veikti ir reikštis, apsistoti ir apsigyventi, kitais - užsirakiname taip. kad nei mes neišeiname pas kitus, nei kiti ateina pas mus".

Antra, tai atvirumas asmens išgyvenimams. Dauguma psichologų vis dar žvelgia į žmogų išoriniu požiūriu. Psichologui mieliau apibūdinti mūsų elgesį, pvz.. pastebėti, kad mes esame sutrikę ar labai draugiški, ar nurodyti mūsų testų duomenis, negu skverbtis į asmens vidaus pasaulį, siekiant jį geriau suprasti ir atskleisti. Kun. K. Trimakas aiškiai atviras abiem žvilgsniams. Viena vertus. jis išsamiai pristato įvairius, išoriniu požiūriu grįstus asmens raidos ar vystymosi teorinius aptarimus. Tačiau kita vertus. jis nuolat sklaido ir asmens vidi-

nį pasaulį. Jo paties žodžiais “svarstome ... asmens patirčių, išgyvenimų ir įvykių prasmingą ir besitęsiančią jungtį”. Pabrėžtina, kad asmenų patirčių ir išgyvenimų aptarimas nėra vienkartinis, o įpinamas į visą svarstymų eigą, padarant tuos svarstymus aktualesnius bei labiau įtikinančius. Man įdomu, kad surinkta nemažai Lietuvos studentų pasisakymų.

Žmonių pasisakymų pateikimas yra vienas įdomiausių bei stipriausių kun. K. Trimako veikalo bruožų. Kun. K. Trimako psichologija galima būtų aptarti kaip asmens ir tikrovės sąveikos aiškinimą apsisprendimų atžvilgiu. Mūsų apsisprendimai turi lemiamą reikšmę mūsų vystymuisi ir brendimui. Tačiau kun. ne tiek domina kasdieniai sprendimai, o jo žodžiais tariant “egzistenciniai apsisprendimai”. Jis aptaria “egzistencinius apsisprendimus, kaip lemtingus pasirinkimus, kuriais žmogus, susidūręs su tikrove, arba lieka savimi, užsisklendęs savo paties ribotume, arba išeina iš savo ribų, peržengia savo būties sienas”.

Šie egzistenciniai apsisprendimai vyksta trimis lygiais: 1. Savęs atžvilgiu - “viršyti save arba neviršyti, t.y. išeiti iš savo ribų ar likti jose užsidarius” (pasisakyti už savyje esantį dvasinį pradą, per kurį gali atrasti ir kitus ir Esantįjį); 2. Kitų atžvilgiu - “tapti daugiau kitacentriu, net altruistišku, ar likti egocentrišku”; 3. Esančiojo (Dievo) atžvilgiu pereiti vis labiau į dvasinį lygį, pripažįstant Dievą ar tesiriboti materialiniu lygiu.

Pastarieji apsisprendimai yra susiję su žmogaus religine patirtimi, kuri sudaro religijos psichologijos objektą. Įdomu, kad apžvelgęs egzistencinių apsisprendimų eigą Dievo atžvilgiu, kun. K. Trimakas net pateikia šitokią, ir vienintelę, religijos psichologijos hipotezę. Ji skamba taip: žmonių patirtis liudija, kad kuo labiau asmuo susilieja su Dievu ir atsiveria Jo įtakai, tuo labiau žmonės branginančio Dievo įtaka paveikia asmens valią ir gyvenimo kryptį. Iš to gyvenimo - jo gyvenimo leitmotyvas, kad ta kryptimi siekdamas, jis pats, viršydamas save, subręsta ir neša Dievo gėrį kitiems.

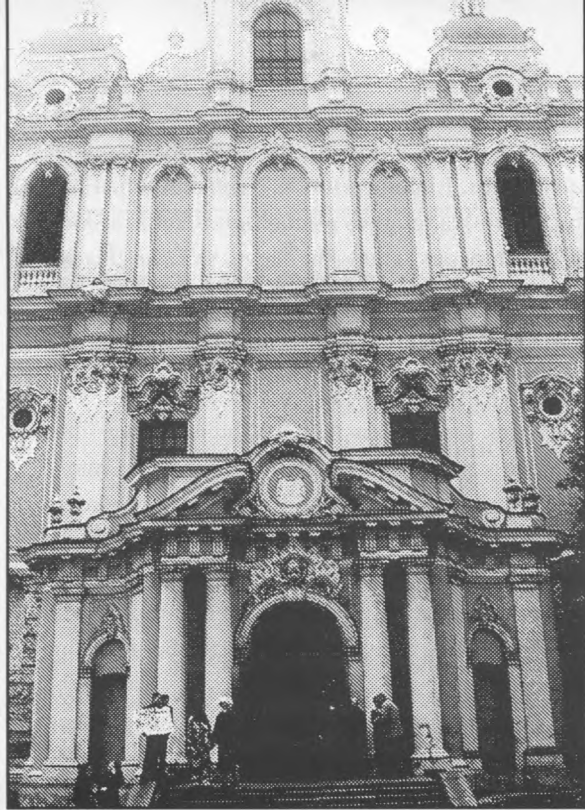
Taip gražiai išsakyta hipotezė, kuri dabar prašosi patvirtinama empirinių duomenų. Apiben-

drindamas, dr. A. Norvilas sako: kun. K. Trimakas, kaip mokslininkas, yra drąsus, originalus, išsamus, kūrybingas. Linkime kun. K. Trimakui toliau plėtoti pasirinktą religijos psichologijos kelią, aiškinti laisvo žmogaus santykį su Dievu. (*XXI amžius* Nr. 66)

GRUZZDŽIŲ GRYBYNAS DIDŽIAUSIAS LIETUVOJE

Prieš septynerius metus Vilniaus universitete baigiantis mokslus Kęstutis Juščius Šiaulių rajone nusipirko buvusios Gruzdžių žemės ūkio bendrovės karvių kompleksą ir ėmėsi auginti pievagrybius. Šiaulių mieste gimęs ir užaugęs jaunas 27 metų ūkininkas dabar visus metus darbu aprūpina penkiasdešimt Gruzdžių miestelio ir apylinkių kaimų žmonius.

Įgyvendinti svajonę padėjo tėvai ir giminės. Buvo nupirktos apleistos ir nuniokotos karvidės. Pats vadovavo statyboms, pats ruošė kompostą, sėjo iš Lenkijos atsivežtas pievagrybių sėklą, ir tai jaunam ūkininkui teikė vilties. Aplankė daug grybynų Lenkijoje, Olandijoje, Danijoje, Belgijoje. Ta pažintis, o svarbiausia patirtis, nenuėjo veltui, tai išgelbėjo jį nuo bankroto. Jis išsamiai analizavo savo klaidas ir ėmėsi vadovautis nestandartiniais sprendimais. Dabar grybus augina 4 tūkstančių kv. metrų plote. Įrengimai reikiamai temperatūrai, drėgmei, oro srautams palaikyti, kompostui paruošti tokie, kaip moderniausiuose grybynuose Vakarų Europos šalyse. Valdymas kompiuterizuotas. Jei anksčiau iš 1 kv. metro surinkdavo po 30 kg. pievagrybių, tai dabar apie 120 kg. Šiuo metu grybus ūkininkas parduoda stambiausiems Lietuvos prekybos centrams, kavinėms, restoranams, veža juos į Latviją, Estiją. Apskritai auginti pievagrybius nėra taip paprasta. Dar iki derliaus tenka labai daug ir labai kruopščiai padirbėti. Pievagrybių auginimo ciklas irgi sudėtingas. Nuo komposto pagaminimo iki sėjos praeina maždaug mėnuo. Kai kompostą sumaišo su sėkla, mišinys izoliuojamas nuo aplinkos. Kai kompostas apsiraizgo pievagrybių šaknelėmis, jis perkeliamas į auginimo kameras. Čia padengiama durpių sluoksniu, ir sėkla toliau šakni-

Jėzuitų Šv. Kazimiero bažnyčia, tarybiniais metais buvo paversta ateizmo muziejumi, dabar yra Lietuvių Jėzuitų centras. Mokiniai kas savaitę lanko šią bažnyčią. Jubiliejinė šventė prasidėjo šioje bažnyčioje

jasi. Pasibaigus šiam ciklui, vyksta vaisiaus mezgimas. Tai labai atsakingas metas. Būtina tinkama temperatūra, drėgmė, oras. Paskui du mėnesiai prabėga, kol pievagrybiai užauga. Ir prasideda grybavimas, kuris tęsiasi tris - keturias savaites.

Nuėmus derlių, viskas prasideda iš naujo; panaudotas kompostas keičiamas nauju. Kiekvienam derliui reikalinga tik jam būdinga priežiūra.

ŽENŠENIS IŠ PAKAUNĖS LYSVIŲ

Iš smalsumo, sako Jonas Lučka, ūkininkaujantis Kauno rajone, pradėjo auginti ženšenį; Azijos kraštų augalą, gerai žinomą Kinijoje, Šiaurės Korėjoje, Toluosiuose Rytuose.

Ženšenis - tipiškas miškų augalas, todėl ir lauke turi būti sudarytos miškui artimos sąlygos: būdingas dirvožemis, nedaug šviesos, drėgmė. Rudenį pasėjęs sėklas, daigų sulauksi tik kitą

pavasarį, tai yra po vasaros ir dviejų žiemų. Tankiai sėti augalai daigyno lysvėje auga 2-3 metus. Paskui Lučka juos vėlgi rudenį persodina į nuolatinę augvietę. Maždaug po 5-6 metų jau galima imti derliui, kasti šaknis, nors geriausia jo kokybė būna net po devynerių metų. Keturių šimtų gramų ar vos didesnės šaknys - retoki egzemplioriai, o vaistams tinka ir 20 ar 30 gramų šaknys. Pasaulyje žinomos septynios ženšenio rūšys, tačiau vaistams auginamos trys: tikrasis ženšenis, koks ir Lučkų lysvėse auga, taip pat azijinis ir penkialapis, paplitęs Kanadoje ir JAV. Iš ženšenio gaminamais milteliais, antpilais, ekstraktais gydomos širdies, kraujagyslių, nervų bei kitos ligos. Šie vaistai didina žmogaus darbingumą, atsparumą, stiprina organizmą po ligų. Regis turėtų didelę paklausą ir Lučkų auginamas ženšenis, tačiau kaip tik šeimininkui labiausiai ir rūpi kaip jį realizuoti. Lietuvos rinką užtvindo be jokių apribojimų iš Rytų šalių įvežamas pigus žensenis ir kol vyriausybė nepalaiko savų ūkininkų, Lučka nepataria užsiimti versliniu ženšenio auginimu. Jis pats mažina savo plantaciją. (8,9 *Vals tiečių laikraštis* Nr.67)

PASAULIO ISTORIJA - PRO PLYŠĮ TARP UPĖS IR TILTO

Kaune įrašyta nauja eilutė į Lietuvos ir pasaulio akrobatinio skraidymo istoriją. Jurgis Kairys lėktuvu Su-26 po pėsčiųjų tiltu į Nemuno salą praskrido aukštyn ratais. Šį įspūdingą triuką 48 metų lakūnas atliko šimtą tūkstantinės minios aki-vaizdoje. Po istorinio skrydžio J.Kairį pasveikino specialiai į Kauną atvykęs "Formulės-1" varžybų dukart pasaulio čempionas suomis Miką Hakkine-nas. Renginį filmavo JAV, Vokietijos, Rusijos, Baltarusijos televizijos.

Rugsėjo 2-ąją jau nuo 4 val. po pietų minios plūdo į Karaliaus Mindaugo prospektą. Po valandos geriausios vietos stebėjimui visos buvo užimtos. Dauguma stengėsi susirasti vietelę ant upės šlaitų, tilto laiptų. Keli šimtai žmonių renginį stebėjo nuo namų stogų, ar pro butų langus. Likus pusvalandžiui iki skrydžio, prasibrauti iki tilto jau buvo neįmanoma. Prieš skrisdamas, lakūnas J. Kairys

surengė miesto Savivaldybėje konferenciją. „Jaučiuosi kaip meras“, - savivaldybės didžiojoje salėje atsisėdęs į Tarybos vadovo kėdę, juokavo: - „Po poros valandų skrydis. Būtų gerai, kad visa tai pasibaigtų geruoju“. Jis pasakojo apie skrydžio subtilybės. Paminėjo, kad apsitraukė civilinės atsakomybės draudimu 5 milijonų litų sumai. „Esu patyręs ir suprantu ką darau. Daug treniravausi, kartojau tuos elementus, kuriuos reikės atlikti ir už viską atsakau aš pats. Tarp manęs ir technikos yra ryšys, aš tikiu profesionalumu šioje srityje. Esu realistas. Savo skrydžiais po tiltais noriu parodyti, kad bet kokią tikslą galima pasiekti“, - sakė J.Kairys.

Po konferencijos vyko iškilmingas lakūno priėmimas Kauno Rotušėje. Apie šestą valandą J.Kairys jau buvo Nemuno saloje. Lakūnas į orą pakilo 6:07 p.p. Per pirmus penkis bandymus lėktuvas priartėdavo prie tilto ir šaudavo į viršų. Šešto nusileidimo į upės vagą metu J.Kairys pranėrė po tiltu jam jau įprastu būdu - žemyn ratais. Po to jis dar kartą tiksliai praskrido po tiltu. Aštuntu bandymu jis prie tilto artėjo apsisvertęs, bet prieš pat tiltą kilo stačiai į viršų. Po devintojo bandymo, lakūnas paprašė laikytis tylos, nes tiukšmas jam trukdo. Prieš keturioliką bandymą, pranešė, kad bandys atlikti triuką, bet nepavyko. Lemiamas buvo penkioliktas skrydis. J.Kairys praskrido po tiltu aukštyne ratais. Pralėkė pro plyšį, kurio aukštis apie 12 metrų, plotis - apie 20 metrų. Jau buvo 19 min. po 6 valandos. J.Kairys ant žemės dar netūpė, pademonstravo keletą savo originalių triukų. Lėktuvą nutūpdė šalia tilto. Ant tilto pasirodė lenktynininkas M.Hakkinenas. Abu pilotai susitiko tilto viduryje. Visi fotografavo šias pasaulines įžymybes. J.Kairys atvirai pasakė: „Aš esu laimingas, kad tai atlikau Lietuvoje. Ar jau išsipildė mano visos svajonės? Jos yra beribės. Šiandien mane puikiai nuteikė gražus oras ir žmonių gera nuotaika. Tiek žmonių niekur ir niekada nesu matęs. Viskas ėjosi labai gerai. Per skrydį labiausiai bijojau, kad galinė lėktuvo dalis nepaliestų vandens. Nusiraminti prieš skrydį aš sugebu pats. Esu kaimo vaikas“. Paaiškėjo, kad šio skrydžio buvo siekta 20 metų. (Kauno diena Nr. 206)

GAMTOS KALBA IR ŽMONĖS

Būtų galima sukurti gražiausią eilėrašį apie Gelgaudiškio, Šakių rajone nuostabų vaizdą su parko ketureile sidabrinių klevų alėja, su milžiniais ąžuolais, rausvažiedžiu kaštonu, papasakoti apie dvaro rūmus ant aukšto Nemuno šlaito, takus, vedančius į legendomis apsuptą kalvą, vadinamą Velnio kalnu, nupiešti aikštelę, iš kurios išsišakoja taisyklingai besitiesiančios visomis pasaulio šalių kryptimis aštuonios proskynos, sudarančios įspūdingą „Žvaigždę“, galima susipažinti su istorine praeitimi ir vis tiek liksi mažaraštis šio nepakartojamo grožio žinovas. Prieš akis atsivers dvaro rūmų paslaptys ir didingas parkas ir ne tik gamtos, bet ir kultūros vertybės. Jūs pajusite Jono ir Povilo Sapiegu, Grigaliaus Masalskio, Kasparo Oziemblovskio, Gedgaudų, Čartorskių, Koidelių, Komarų - senovės dvarininkų dvasią. Ir nebūtina ieškoti gido, nes Gelgaudiškio pažintinis takas įamžintas lankstinuke, kur nurodyti, sunumeruoti visi lankytini objektai ir kryptys, o einant pažintiniu taku, neleis nukrypti rodyklės. Čia nesunkiai surasite ir „Asesoriaus kapą“, vokiečių kapus, Baronkapines, partizanų kapus, einant jums šlamės juodosios pušys, raudonasis dvikamienis ąžuolas, veimutinė pušis, europiniai maumedžiai, gražioji išskirtinė liepa, o prie aukščiausios Sūduvos ir storiausios Lietuvoje eglės (aukštis 42,57 m, skersmuo 103,2 cm, tūris 16 kub. m) jau nebus baisu leisti nuo aukšto skardžio ar kopti į kalną kaip seniau, nes prie galiūnės veda nauji laiptai.

Ko tik nepamatysi, eidamas Gelgaudiškio pažintiniu taku: savotiškų skulptūrų iš medžio kaladžių, rasi stalų ir stalelių, suoliukų ir suolų, pamatysi išdrožinėtas Gelgaudų pilies vaizdą, medžiotojų namelį su židiniu poilsiui... Ir nereikia visko išvardinti, ką paliko šimtmečiai, ką sukūrė šiuolaikiniai žmonės, mylintys gamtą, savo gimtinę. Apsilankykime šiame gražiam Lietuvos kampelyje, pajuskime jo grožį. (XXI amžius Nr. 73)

šypsuliai

Naujokas gavo aprangą, bet ja nepatenkin-
tas kreipiasi į viršilą:

- Na pažiūrėkite, kaip mane aprengė: kel-
nės iki kelių, marškiniuose plaukioju kaip van-
denyje, rankovės iki alkūnių... Baisu į mane
pažiūrėti.

Viršila kurį laiką žiūri į naujoką, paskui
sako:

- Čia viskas gerai, kaip reikiant. Karys turi
žiūrovuose sukelti pasibaisėjimą.

Didelės firmos tarnautojas prašo mene-
džerį savaitės atostogų.

- Ką? - nustebejęs klausia menedžeris, -
juk prieš mėnesį turėjai laisvą savaitę.

- Bet dabar aš noriu vesti, - paaiškina tar-
nautojas.

- Tai kodėl anos savaitės laikotarpį neve-
dei?

- Mat aš nenorėjau sudrumsti atostogų.

- Mano žmonai neseniai į akį įkrito šapas,
tai vizitas pas okulistą kainavo 40 dolerių, -
pasakojo vienas vyriškis.

- Menkniekis! - atsiliepia kitas. - Maniš-
kei prieš kelias savaites į akį krito kailiniai, tai
turėjau pakloti keturis tūkstančius.

- Mama, aš neišlaikiau šiandienio egza-
mino. Būk gera, nueik į svetainę, kur tėtis žiūri
futbolo, ir parenk jį tokiai žiniai.

Mama atsідususi nueina. Netrukus grįžta į
virtuvę pas sūnų ir sako:

- Tėtis jau parengtas, dabar tu pasirenk!..

Afrikos savanoje vienuolis misionierius
susitinka su tigru. Apimtas siaubo puola ant
kelių ir meldžiasi:

- Viešpatie, pasigailėk manęs ir išgelbėk!
Įkvėpk šiam tigrui krikščioniškos dvasios:

Tuo momentu tigras atsisėda ant už-
pakalinių kojų, ir, palenkęs galvą, sako:

- Palaimink, Dieve, tą maistą, kuriuo aš
tuojau sotinsiuosi.

Moteris ateina pas gydytoją:

- Susirgau depresija...

- Gal įvyko kas nors baisaus?

- Žinoma! Supratau, kad visa, ką aš
mėgstu, yra arba labai kaloringa, arba labai
amoralu.

- Kas mirė, Jonai?

- Petro žmona.

- O kuo ji sirgo.

- Sloga.

- Na, nieko baisaus, liga nesunki.

• Panevėžio vysk. Juozas Preikšas spalio mėn. pirmojoje pusėje lankėsi JAV; aplankė pranciškonus
New Yorke, putnamietes Putname, kur dalyvavo Religinės šalpos susirinkime ir vedė kunigams rekolek-
cijas. Spalio 15 d. vyskupas aukojo šv. Mišias Švč. M. Marijos bažnyčioje, kur vikarauja jo vyskupijos
kun. Rimas Gudelis, ir pasakė pamokslą. Kun, R. Gudelio lydimas, aplankė **Draugą**, taip pat aplankė
Mundelein kunigų seminarijoje studijuojančius du klierikus iš Panevėžio vyskupijos.

■ 1999 m. Čikagos arkidiecezijoje veikė 267 katalikiškos pradžios mokyklos su 98,033 mokiniais, 45 aukštesniosios su 31,645 mokiniais, 6 kolegijos ir universitetai su 40,600 studentų. Arkidiecezijai priklauso 46 kapinės (palaidojama apie 20,000 mirusiųjų, yra 23 kat. ligoninės, aptarnaujančios 2,2 mil. pacientų.

■ JAV katalikai per savo vyskupijas nuo 1990 m. surinko ir padovavo 55 mil. dolerių Centrinės ir Rytų Europos Religinei šalpai.

■ Gvinėja, vakarų Afrikos pajūrio valstybė, 2000 metais išleido 9 pašto ženklų seriją su įvairiais pop. Jono Pauliaus II atvaizdais, tuo pagerbdama jį kaip labiausiai gerbiamą XX amžiaus žmogų. Viso pasaulio filatelistų susidomėjimas šiais pašto ženklais ir jų pareikalavimas yra labai didelis.

■ Sintautų parapija rugpj. 15 d., per Žolines, paminėjo 200 m. gyvavimo sukaktį. Šiai parapijai jau 30 m. vadovauja prel. A. Maskeliūnas. Jubiliejinėse iškilmėse šv. Mišias aukojo Vilkaviškio vysk. J. Žemaitis, prel. V.J. Bartuška ir kun. J. Dėdinas iš Vokietijos.

■ Vilkaviškio vysk. J. Žemaičio skyrimu, kun. Jaunius Kelpša 2000 m. vasarą atvyko iš Lietuvos į Čikagą ir aptarnauja dvi lietuviškas parapijas: Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo Brighton Parke ir Šv. Antano parap. Cicero.

■ Ateitininkų federacijos XIII kongrese, įvykusiame liepos 21-23 d. Kaune, naujuoju Ateitininkų federacijos pirmininku buvo išrinktas Vidas Abraitis.

■ Rugp. 29 d. Kauno Katechetikos centre buvo surengta šventinė konferencija *Tikybės mokymo dešimtmetį pasitinkant*, kurioje dalyvavo apie 200 tikybės mokytojų.

■ Rugšėjo 24 d. Kauno arkikatedroje bazilikoje šv. Mišiomis, vadovaujant arkivyskupui metropolitui Sigitui Tamkevičiui SJ, prasidėjo Dievo tarnaitės Adelės Dirsytės beatifikacijos bylos procesas. Adelė Dirsytė, ateitininkė, mokytoja, Sibiro tremtinė ir kankinė, visame pasaulyje išgarsėjusios maldaknygės *Marija, gelbėk mus* autorė. Kun. dr. K. Trimako žodžiais, per šią maldaknygę, išverstą į daugiau kaip 10 kalbų, A. Dirsytė tapo Kristaus Bažnyčios dukra ir apaštale.

■ Jau praėjo 9 m., kai atkurta ir veikia jėzuitų gimnazija Vilniuje, 5 m. - Kaune. Joms ir steigti reikia daug pagalbos. 1998 m. kun. A. Saulaitis SJ, Lietuvos ir Latvijos jėzuitų provincijolas, įsteigė Baltijos projektą (Baltic project) Lietuvos jėzuitų gimnazijoms remti. Čekius rašyti Baltic Project vardu ir siųsti šiuo adresu: 2345 W. 56 St., Chicago IL 60636.

■ Spalio 11 d. Vilniuje, Lietuvos vyskupų konferencijos sekretoriato patalpose, vyko plenarinės Vyskupų konferencijos posėdis, kuriame buvo svarstomas projektas dokumento, nustatančio pagrindines kunigų rengimo Lietuvoje gaires. Pritarta minčiai, kad įkurti Lietuvos kunigų seminarijų rektorių konferenciją.

■ Kauno Prisikėlimo bažnyčiai, tautos kultūros paminklui, galutinai atsatyti ir suremontuoti vis dar reikia 10 milijonų litų. Prisikėlimo bažnyčios atstatymo vykdomasis komitetas, kuriam vadovauja klebonas kun. Viktoras Brusokas, kreipiasi į išeivijoje gyvenančius lietuvius, kviesdamas prisidėti prie šio visai tautai svarbaus objekto statybos užbaigimo. Aukas siųsti per Lietuvii katalikų religinę šalpą Brooklyne, pažymint, kokiam tikslui pinigai skiriami.

■ Jubiliejinių metų pabaigos pamaldos organizuojamos 2001 m. sausio 6 d. Vilniaus arkikatedroje, kur dalyvaus visi Lietuvos vyskupai, sausio 7 d. ir vėliau iškilmės vyks vyskupijų katedrose ir jubiliejinėse bažnyčiose.

Juozas M.

ĮVAIRUS STRAIPSIAI

ŽENGIANT Į TREČIAJĮ TŪKSTANTMETI — Juozas Vaišnys SJ	1
MARIJOS APSIREIŠKIMAS GUADALUPĖJE — B. Miliauskaitė-Harris	4
KAIP PRARANDAMAS IR ATRANDAMAS TIKĖJIMAS — Doloresa Kazragytė	6
RYŠKIAUSIOS KOMUNIZMO LIEKANOS — Rožė Poškienė.....	10
POLITINIAI SIAUTULIAI — Antanas Marčiulaitis	15
NETIESI KOVA PRIEŠ TIESĄ — Stasys Yla	18
MATOMASIS PASAULIS SKELBIA DIEVĄ - Ignas Naujokas	23
ŠVIETIMO TINKLO DĖSNIAMS - 400 METŲ — A. Saulaitis SJ	26
DIEVO VISAGALYBĖ — Chiara Lubich	28
LAISVĖ IR MES — Algis Paliokas	37
NUO ATEISTĖS SPALIUKĖS- Paulina B. ir kun. K. Trimakas	41
AUKOJIMASIS VARDAN DRAUGYSTĖS — Antanas Marčiulaitis	45
PASAULIO TVARKA - Ignas Naujokas.....	48
KAIP PRARANDAMA IR ATRANDMA TAUTYBĖ - N.Vilknytė-Augustinvičienė	51
LOUIS PASTEUR - Juozas Vaišnys SJ	54
GYVATĖ PO ERELIO SPARNU — Juozas Vaišnys SJ	60
SEPTYNI PASKUTINIEJI ŽODŽIAI — J.E.....	73
KANTRYBĖ — Antanas Marčiulaitis	78
PROF. DR. JUOZAS ERETAS — Malvina Miliauskaitė	80
TARP LIURDO IR FATIMOS — Aldona Kamantienė	84
LAISVĖ IR ŽMOGAUS BLOGIO NELAISVĖJE — Algis Paliokas SJ	88
NEAPKENČIAU BAŽNYČIOS — Angelė	92
SAŽINĖS BALSAS — Ignas Naujokas.....	95
KOMUNIZMO LIEKANOS LIETUVOJE — Robertas Urbonavičius	101
ŽIBURIAI LITURGIJOJE — Algis Paliokas SJ	109
KOMUNIZMO LIEKANOS — Vidas Kondratas	113
ĮPROČIAI - Antanas Marčiulaitis	115
GARSTYČIO GRŪDELIO TIKĖJIMO - Algirdas Paliokas SJ	124
KAIP PRARANDAMAS IR ATRANDAMAS TIKĖJIMAS — Pranas Pučiliauskas	128
ŠVENTŲJŲ ASMENYBĖS — Ignas Naujokas	131
TARP LIURDO IR FATIMOS — Aldona Kamantienė	134
GEGUŽINĖS PAMALDOS — J. Vaišnora MIC	145
LAIŠKŲ LIETUVIAMS AUKSINIS JUBILIEJUS — Vaclovas Kleiza	151

IR BEDIÉVYBĖ, IR TIKĖJIMAS ĮRODO DIEVĄ — Ignas Naujokas	156
LAIŠKŲ LIETUVIAMS AUKSINIS JUBILIEJUS — Laima Krivickienė	162
VIEŠPATS DARO STEBUKLUS — Jovaras	165
KANČIA, PABUDIMAS, TAPATYBĖ — kun. dr. Kęstutis Trimakas	169
KĄ PASIIMSIME — Robertas Urbonavičius	171
LAIŠKŲ LIETUVIAMS JUBILIEJUI — Nijolė Jankutė-Užubalienė	181
SVEIKINIMAI — Valdas Adamkus ir IL gubernatorius George H. Ryan	186-187
Į TIESĄ PER JĄ SUPANČIAS NETIESAS — Antanas Marčiulaitis	188
JEIGU SANTUOKOJE ATsiranda dvasinė meilė — Greta Bagdonaitė	193
Kaip išvengti depresijos — Dr. Romualdas Kriaučiūnas	198
Kas padaroma vaiko labui — Indrė Bartašiūnienė	202
Malda - kelias į dievo pažinimą — Ignas Naujokas	207
KĄ PASIIMSIME — Laura Čyžiūtė	210
PO BALTOJO VILTIES PAUKŠČIO SPARNU — Laima Krivickienė	217
Meilės stebuklas lietuvoje — Stefa Banikonienė	221
DIEVO PAŽINIMAS — Algirdas Paliokas SJ	224
AR atvirumas padeda, ar kenkia — Jurgita Sadeckaitė	229
LAIŠKAS LIETUVIAMS — Jonas Rūkas	233
TILTAI IR SIENOS — Bruno Markaitis SJ	237
SEPTYNI KLAUSIMAI — K.J. Ambrasas SJ	242
Kaip nugaleti depresiją — Marija Balkevičiūtė	243
ŠVIETIMU BESIRŪPINANT — Juozas Masilionis.....	253
PAREIGA IR ATSAKOMYBĖ — Antanas Marčiulaitis	257
AMŽINYBEI PO GIMTINĖS DANGUMI — Valerija Vilčinskienė	261
ATVERKIME savo širdžių duris — Dalia Staniškienė.....	264
NELAIMĖ IR DIEVO APVAIZDA — kun. dr. Kęstutis Trimakas	267
ATLEISK — Antanas Marčiulaitis	271
PER GROŽĮ Į <i>GROŽĮ</i> — Ignas Naujokas	273
VAIKO LABUI — Domas Mačiūnas	277
KUR TIKRASIS TIKĖJIMAS? — Algirdas Paliokas SJ	289
Kas padaroma vaiko labui — Nijolė Sabonytė	296
KELIAUJU PO LIETUVĄ — Antanas Marčiulaitis	299
KĄ PASIIMSIME IR KĄ PALIKSIME — Marytė Mikėnienė	302
BIBLIJOS PASLAPČIŲ TYRINĖTOJAI — Nijolė Jankutė	306
Kaip išvengti depresijos — Nijolė Rutkauskienė.....	310
KAM ESAME PAŠAUKTI? — Algirdas Paliokas SJ	325
KELIAS Į ŽMONIŲ ŠIRDĮ — Alma Gaivenytė.....	330

KATALIKŲ BAŽNYČIA IR ŽYDAI - Ses. Ona Mikailaitė	334
TYLA - KELIAS Į DIEVĄ — Ignas Naujokas	344
PASLAUGUMAS — Antanas Marčiulaitis	348
DVIESE — Vidmantas Martikonis	352
GYVASIS KALĖDŲ PRASMINGUMAS — Bruno Markaitis SJ.....	361
PASAULIO ATJAUNINIMAS — Algirdas Paliokas SJ	366
PO JUBILIEJAUS — Egidijus Šlepetys	369
GIMNAZIJA — Andrėja Androšiūnaitė	370
MANO VASARA — Grytė Suchovaitė	372
KĄ PASIIMSIME — Grytė Suchovaitė	374
DVI DIDELĖS NOSYS — Grytė Suchovaitė	378
T.J. DANYLOS TIKĖJIMAS — Vysk. J. Boruta SJ	380
RENKUOSI PARTNERĮ VISAM GYVENIMUI — Vanda Ibianska	384

Kiekviena šių metų numeryje buvo šie nuolatiniai skyriai: KALBA, TĖVYNĖJE, ŠYPSULIAI, TRUMPAI. Kai kuriais metais tai viename, tai kitame numeryje pasirodydavo ir šie skyriai: JAUNIMAS, ŠEIMA, KNYGOS, ATGARSIAI, ĮVAIRYBĖS.

Lapkričio numeryje buvo pranešta, kad žurnalo leidėjai, susirinkę Vilniuje, nutarė *Laiškus Lietuviams* uždaryti, tad šis gruodžio numeris bus paskutinis, jeigu nebus tas nutarimas atšauktas. Didžiausia bėda surasti redaktorių ir administratorių. Žinoma, šioms pareigoms galima pasamdyti ir pasauliečius, bet čia iškiltų finansinė problema, juk dabartinis redaktorius dirbo be algos. Iki šiol žurnalas nė vienais metais nelindo skolon, bet vis duodavo bent keletą tūkstančių dolerių pelno. Jeigu redaktoriui reikėtų mokėti algą, be nuostolio būtų sunku išsiversti.

Dabar redaktorių ir kiti nuolatiniai bendradarbiai atsisveikina su nuoširdžiu dėkingumu visus skaitytojus ir bičiulius. Prašome visiems gausios Dievo palaimos!

Juozas Vaišnys SJ

Gerbiamieji *Laiškų lietuviams* skaitytojai,

Laiškai lietuviams mus lydėjo penkiasdešimt metų. Nagrinėjome tikėjimo klausimus, dalijomės mintimis, kalbėjomės rūpinamomis temomis. Sekėme Lietuvos gyvenimą sunkiais priespaudos metais ir džiugaus Atgimimo dienomis. Metiniai konkursai į LL ratą įtraukė daugybę bendradarbių. Ekskursijos ir metinės šventės subūrė skaitytojus ir lietuviškos spaudos rėmėjus.

Lietuvių spaudos istorijoje *Laiškai lietuviams* turi ir turės garbinga vieta, liudijanti išieivijos dvasinę sampratą. LL nuosekliai siekė gražia lietuvių kalba išreikšti tai, kas svarbiausia.

Mūsų akys ir širdys buvo nukreiptos į Lietuvą. Stengėmės neatsiskirti nuo tautos ir jos kultūros, dalyvauti užsienio lietuvių bendruomenėje. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, pasikeitė mūsų sąlygos, dėmesys ir ištekliai dar labiau nukreipti į Lietuvą.

Pagrindyje dirbę Lietuvos jėzuitai atgavo savo bažnyčias, Kauno ir Vilniaus jėzuitų gimnazijas ir įsijungė į viešąjį gyvenimą. Per tą dešimtmetį sutelkdami savo jėgas, nebepajėgėme išlaikyti lietuvių bei latvių misijų Urugvajuje. Anglijoje, Australijoje, Montrealyje, pačioje Lietuvoje perdavėme Klaipėdos bei Biržų parapijas. Dirbame Čikagoje, Lemonte, Klyvlende ir kartais kitose vietose. Labai atsiprašome, jei susidarė įspūdis, jog mes apleidžiamės Amerikos lietuvių ar, kad jie mums pasidarė mažiau svarbūs nei anksčiau. Kaip ligi šiol, taip ir toliau palaikysime bičiuliškus ryšius.

Kiekvienas dosnus ir geras veiksmas neša savo kainą: duodant kažko netenkama ateina laikas kai ką pradėti, kai ką gražiai užbaigti.

Finansiškai nebepajėgime išlaikyti LL, kasmet turėję stambia suma pridėti.

Lietuvos jėzuitai dar numato leisti metraštį, apžvelgiant Jėzaus Draugijos žinias, darbus bei rūpesčius Lietuvoje, užsienyje ir misijose. Mūsų ryšiai bei pagalba Lietuvos jėzuitų darbams, ypač jaunuomenei auklėti, palaikomi per Čikagos jėzuitų namus ir Baltic Jesuit Board vają.

Mūsų pokalbis pasikeičia, bet nesibaigia. Lietuvos jėzuitai bendradarbiauja katalikiškuose žurnaluose *Sandora*. *Žemės druska* ir *Lux* (jaunimui), kuriuos siūlome LL skaitytojams prenumeruoti ir skaityti.

Dėkojame visiems, kurie penkiasdešimt metų rėmė, rašė, skaitė, įvairiais būdais bendradarbiavo *Laiškuose lietuviams*. Džiaugiamės ilgamečio redaktoriaus T. Juozo Vaišnio kūribingumu ir ištverme. Su pagarba minime Nekaltai Pradėtos Mergelės Marijos Seseles Putname ir *Draugo* spaustuves.

Antanas Saulaitis

Lietuvos ir Latvijos

jėzuitų provincijolas

Vilnius, 2000.12. 08.

LAIŠKAI LIETUVIAMS-Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaktorius - Juozas Vaišnys, SJ. Redaktoriaus pavaduotojas-Algirdas Paliokas, SJ. Techninė redakcija - Jonas Kuprys ir dr. Jonas Boguta. *Laiškų Lietuviams* adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636-1098 Tel. (773) 737-8400. FAX (773) 737-0486. "Draugo" spaustuvė. Metinė prenumerata-20 dol., atskiras numeris-2 dol.